

**Prognoza oddziaływania na środowisko do
Programu ochrony środowiska dla Powiatu
Będzińskiego na lata 2021-2024
z perspektywą do roku 2028**

Będzin, marzec 2021 r.

Tytuł:	Prognoza oddziaływania na środowisko do Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028
Odbiorca:	Powiat Będziński ul. Ignacego Krasickiego 17 42-500 Będzin
Wykonawca:	IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. ul. Barbary 21 40-053 Katowice
Autor:	mgr inż. Marta Majka

SPIS TREŚCI:

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	4
1.1. Dokumenty regionalne	5
1.2. Dokumenty krajowe	12
1.3. Polityka Unii Europejskiej	14
2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	17
3. Analiza istniejącego stanu środowiska	18
3.1. Charakterystyka Powiatu Będzińskiego	18
3.2. Analiza i ocena stanu środowiska	19
4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	31
5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu..	33
6. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	36
6.1. Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie POŚ	36
6.2. Przewidywane oddziaływanie na istniejące formy ochrony przyrody w tym obszary Natura 2000, pomniki przyrody, zinventaryzowane siedliska gatunków chronionych i korytarze ekologiczne	47
7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	47
8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie POŚ	49
9. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	49
10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	53
11. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	53
Wykaz materiałów:	56

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

W dniu 23 października 2017 r. Uchwałą Nr XXXIV/366/2017 Rada Powiatu Będzińskiego przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025”. Analizowany dokument stanowi kolejną aktualizację Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego i obejmuje lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028.

Podstawą prawną opracowania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 t.j. ze zm.), który nakłada na organy wykonawcze gmin/powiatów obowiązek sporządzania gminnych/powiatowych programów ochrony środowiska.

Wyznaczone w Programie cele i kierunki interwencji są zgodne z celami i kierunkami określonymi w „Polityce Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” oraz w „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025”, a także innymi strategicznymi dokumentami nadrzędnymi. Ponadto Program spełnia zaktualizowane wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opublikowane przez Ministerstwo Klimatu w styczniu 2020 r.

Program zawiera ocenę stanu środowiska Powiatu Będzińskiego z uwzględnieniem danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska. Ponadto w niniejszym opracowaniu dokonano klasyfikacji i hierarchizacji najważniejszych problemów środowiskowych. Wyznaczono obszary, cele i kierunki interwencji. Określono także harmonogram realizacji zadań własnych i harmonogram realizacji zadań koordynowanych Programu, w których sprecyzowano zadania do realizacji wraz ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego i szacunkowych kosztów. Ustalono również działania systemowe mające na celu wsparcie procesu wdrażania i realizacji Programu. Określono system monitoringu Programu i wskazano możliwości finansowania założonych w opracowaniu zadań. Ponadto wyznaczono wytyczne do tworzenia i realizacji gminnych programów ochrony środowiska.

W Programie Ochrony Środowiska ujęto analizę uwarunkowań wynikających z dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich i gminnych, a w szczególności z ustaleniami i rekomendacjami wynikającymi z:

- Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030,
- Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,
- Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego,
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Zielone Śląskie,
- Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie,
- Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025,

- Programu ochrony przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego do roku 2023,
- Aktualizacji Strategii Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2009-2020. Aktualnie w opracowywaniu jest Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027.

W niniejszej Prognozie przeprowadzono ocenę spójności i zgodności Programu ochrony środowiska z celami właściwej polityki w zakresie zmian klimatu, w tym w szczególności z zapisami „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

Ponadto oceniono funkcjonowanie korytarzy ekologicznych określonych w opracowaniu pn. „Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I”.

1.1. Dokumenty regionalne

Program ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego jest dokumentem określającym cele i priorytety w obszarze poprawy stanu środowiska Województwa Śląskiego. Naczelną zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwi zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Wyznaczone cele nakreślają konkretne wyzwania dla Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028. Są to:

cel nadrzędny:

- dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami,

powietrze atmosferyczne:

- znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych,
- realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami,

zasoby wodne:

- system zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu wód,

gospodarka odpadami:

- zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii,

ochrona przyrody:

- zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu,

zasoby naturalne:

- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,

gleby:

- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi,

tereny przemysłowe:

- przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie

z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi,

hałas:

- dążenie do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych hałasu regulowanych prawem, poprzez realizację założeń POH ograniczających hałas drogowy, kolejowy i przemysłowy,

promieniowanie elektromagnetyczne:

- utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,

przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym:

- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego

Program ochrony powietrza (POP) dla województwa śląskiego został przyjęty Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego został opracowany w związku z odnotowaniem w 2018 r. przekroczenia standardów jakości powietrza oraz docelowego poziomu benzo(a)pirenu w województwie śląskim. Opracowany został zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów krótkoterminowych.

Podstawowym celem Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie obowiązujących standardów, aby ograniczyć niekorzystny wpływ zanieczyszczeń na mieszkańców. Dlatego zaplanowane działania mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które

w największym stopniu oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu.

Do osiągnięcia celu Programu konieczna jest realizacja zadań wskazanych w harmonogramie realizacji oraz uwzględnianie ogólnych kierunków działań, które wpływają na poprawę stanu jakości powietrza w sposób pośredni.

Program wskazuje następujące kierunki działań naprawczych:

- redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW -działanie wskazane w harmonogramie,
- zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości),
- wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym,
- zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych,
- ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego,
- kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- prowadzenie działań kontrolnych,
- realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego

Program ochrony powietrza (POP) dla województwa śląskiego został przyjęty Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego został opracowany w związku z odnotowaniem w 2018 r. przekroczenia standardów jakości powietrza oraz docelowego poziomu benzo(a)pirenu w województwie śląskim. Opracowany został zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów krótkoterminowych.

Podstawowym celem Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie obowiązujących standardów, aby ograniczyć niekorzystny wpływ zanieczyszczeń na mieszkańców. Dlatego zaplanowane działania mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które w największym stopniu oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu.

Do osiągnięcia celu Programu konieczna jest realizacja zadań wskazanych w harmonogramie realizacji oraz uwzględnianie ogólnych kierunków działań, które wpływają na poprawę stanu jakości powietrza w sposób pośredni.

Program wskazuje następujące kierunki działań naprawczych:

- redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW -działanie wskazane w harmonogramie,
- zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości),
- wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym,
- zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych,
- ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego,
- kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- prowadzenie działań kontrolnych,
- realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego precyzuje **wizję**: Województwo śląskie będzie: miejscem o wyróżniających walorach krajobrazowych i przyrodniczych, w którym bogactwo zasobów, optymalnie użytkowane i skutecznie chronione, stworzy lepszą jakość życia i zdrowia człowieka, regionem zrównoważonego rozwoju, w którym wysoka świadomość przyrodnicza mieszkańców przyczyni się do utrwalenia nowego wizerunku województwa śląskiego oraz regionem o sprawnym systemie zarządzania komponentami środowiska przyrodniczego i przestrzeni.

Misją województwa śląskiego jest zachowanie i odtwarzanie dziedzictwa przyrodniczego i przyrodniczo-kulturowego oraz zrównoważone korzystanie z zasobów przyrody i kształtowanie środowiska przyrodniczego na jego obszarze, uwzględniając potrzeby przyszłych pokoleń oraz nie naruszające potrzeb i praw w tym zakresie mieszkańców sąsiadujących województw.

Strategia precyzuje następujące cele strategiczne:

- I cel strategiczny: Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom,
- II cel strategiczny: Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego,
- III cel strategiczny: Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią,
- IV cel strategiczny: Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” została przyjęta Uchwałą Nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r.

Wizja rozwoju województwa śląskiego stanowi podstawę do sformułowania głównych celów polityki rozwoju oraz stanowi określenie aspiracji i dążeń społeczności regionalnej.

Wizja rozwoju została sprecyzowana w następujący sposób: **Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwość rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.**

Wizja regionu opiera się na kluczowych wartościach społeczności regionalnej, pozycji i wizerunku regionu w procesach rozwoju kraju i Europy oraz ustalonych w wyniku debaty publicznej kluczowych czynnikach rozwoju.

Wizja rozwoju województwa śląskiego doprowadzi do wykreowania regionu o nowym, pozytywnym wizerunku, który będzie zajmował istotną pozycję w procesach rozwoju Europy.

Osiągnięcie wizji rozwoju wymagać będzie koncentracji działań na czterech celach strategicznych: dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do 2030 r. tj.:

- cel strategiczny A: województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej,
 - ✓ cel operacyjny A.1. Konkurencyjna gospodarka,
 - ✓ cel operacyjny A.2. Innowacyjna gospodarka,
 - ✓ cel operacyjny A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość,
- cel strategiczny B: województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca:
 - ✓ cel operacyjny B.1. wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych,
 - ✓ cel operacyjny B.2. aktywny mieszkaniec,
 - ✓ cel operacyjny B.3. atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki,
- cel strategiczny C: województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni:
 - ✓ cel operacyjny C.1. wysoka jakość środowiska,
 - ✓ cel operacyjny C.2. efektywna infrastruktura,
 - ✓ cel operacyjny C.3. atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu,
- cel strategiczny D: województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym:
 - ✓ cel operacyjny D.1. zrównoważony rozwój terytorialny,
 - ✓ cel operacyjny D.2. aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu,
 - ✓ cel operacyjny D.3. nowoczesna administracja publiczna.

Program Ochrony Środowiska przed Hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Działania zaproponowane w ramach niniejszego dokumentu zostały podzielone na trzy rodzaje:

– Działania krótkookresowe – realizowane w trakcie trwania Programu:

Strategia krótkookresowa realizowana będzie przez następujące działania:

- podjęcie działań związanych z realizacją inwestycji umożliwiających wyprowadzenie ruchu samochodowego poza teren ścisłej zabudowy mieszkaniowej (planowanie przedsięwzięcia, uzyskanie decyzji dla modernizacji, rozbudowy istniejących oraz budowy nowych dróg),
- remonty i modernizacja nawierzchni drogowych,
- realizacja działań naprawczych nałożonych wynikających z postępowania organów ochrony środowiska,
- remonty i modernizacja linii kolejowych,
- utrzymanie torowiska w dobrym stanie poprzez regularne szlifowanie i frezowanie szyn, stosowanie urządzeń do smarowania szyn oraz oczyszczanie i uzupełnienie podsypki tłuczniowej,

- Działania długookresowe – realizowane po okresie trwania Programu, służące wskazaniu możliwych sposobów i kierunków działań przewidzianych do realizacji

Strategia długookresowa realizowana będzie przez następujące działania:

- ocena skuteczności i stopnia realizacji działań podjętych w ramach Programu ochrony środowiska przed hałasem na etapie wykonywania aktualizacji Programu,
 - rozpatrzenie konieczności wykonania przeglądu ekologicznego dla rejonów, dla których na etapie aktualizacji mapy akustycznej wykazane zostaną dalsze przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu,
 - modernizacja, rozbudowa oraz budowa nowych dróg,
 - redukcja natężenia ruchu poprzez budowę obwodnic, tworzenie stref z zakazem lub ograniczeniem ruchu pojazdów,
 - wspieranie i promowanie komunikacji zbiorowej m.in.: poprzez kreowanie priorytetów dla komunikacji, podnoszenie standardów przewozów, rozwijanie floty taboru, wprowadzenie inteligentnych systemów,
 - promowanie pojazdów elektrycznych i hybrydowych m.in. poprzez komunikację zbiorową,
 - utrzymanie torowiska w dobrym stanie poprzez regularne szlifowanie i frezowanie szyn, stosowanie urządzeń do smarowania szyn oraz oczyszczanie i uzupełnienia podsypki tłuczniowej,
 - remonty i modernizacja linii kolejowych,
 - stopniowa wymiana taboru na nowocześniejszy,
- Działania ciągłe – realizowane w trakcie i po okresie trwania Programu

Działania ciągłe realizowane będą przez następujące działania:

- prowadzenie właściwej polityki w zakresie planowania przestrzennego (planowanie nowych źródeł hałasu w oddaleniu od obszarów podlegających ochronie akustycznej, stosowanie zasad strefowania zabudowy, ograniczanie na etapie uchwalania mpzp możliwości lokalizowania nowych obszarów podlegających ochronie akustycznej w strefach oddziaływania hałasu o poziomie większym od dopuszczalnego,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie możliwości minimalizacji oddziaływania akustycznego pochodzącego od ruchu pojazdów (promowanie komunikacji zbiorowej oraz proekologicznych postaw w zakresie korzystania z pojazdów samochodowych, stopniowa eliminacja pojazdów niespełniających wymagań akustycznych,
- prowadzenie kontroli stanu nawierzchni drogowych,
- prowadzenie remontów nawierzchni, wynikających z realizowanych corocznych przeglądów stanu nawierzchni drogowej,
- prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących prędkości ruchu.

Program Ochrony Środowiska Powiatu Będzińskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku jest aktualizacją wcześniej obowiązującego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020.

Nadrzędnym celem Programu jest określenie stanu środowiska naturalnego, w oparciu o kilkanaście obszarów, wraz z wykazaniem ewentualnych presji środowiskowych i przewidzeniem działań zmierzających do ograniczenia ich negatywnego wpływu. Jednocześnie, w opracowaniu, określono podjęte działania od roku 2014 ujęte w poprzednim Programie, a także uaktualniono cele polityki ochrony środowiska dla każdego z komponentów środowiskowych.

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego zawarte zostały działania i inwestycje w najbliższej perspektywie do roku 2020 z perspektywą długoterminową obejmującą działania wykraczające poza ten okres.

Zapisy dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego bezpośrednio stanowią wytyczne do sformułowania celów i kierunków interwencji określonych w opracowywanym „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”.

Program ochrony przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego do roku 2023

Program ochrony przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego” został przyjęty uchwałą Nr XVII/227/2020 Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r. Zakresem Programu objęto przede wszystkim rejon zlokalizowane w granicach administracyjnych powiatu będzińskiego, dla których Mapa akustyczna wykazała występowanie najwyższych wartości wskaźnika M, łączącego wielkości przekroczenia wartości normatywnych hałasu oraz liczby ludności na danym obszarze. W Programie odniesiono się osobno do poszczególnych rodzajów źródeł hałasu: drogowego, tramwajowego, kolejowego oraz przemysłowego wraz z analizą kosztów, skuteczności oraz ograniczeń w zakresie stosowania dostępnych środków technicznych oraz organizacyjnych redukcji hałasu.

Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas drogowy stanowi dominujące źródło na rozpatrywanym terenie, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania. Największy zakres przekroczeń (niejednokrotnie powyżej 10dB) wykazano na obszarach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg krajowych, przebiegających w granicach powiatu będzińskiego charakteryzujących się wysokimi dobowymi wartościami natężenia ruchu (w tym również ruchu ciężkiego), przy braku zabezpieczeń akustycznych w postaci ekranów dla części terenów podlegających ochronie akustycznej. W otoczeniu pozostałych ulic stwierdzone przekroczenia są znacznie mniejsze i mieszczą się w zakresie do 10 dB.

Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas tramwajowy stanowi drugie po drogowym dominujące źródło na rozpatrywanym terenie, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas przemysłowy stanowi kolejny pod względem uciążliwości rodzaj hałasu na terenie powiatu. W obrębie powiatu będzińskiego funkcjonuje Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach (MPL). Położony jest on na terenie dwóch gmin w dwóch odrębnych powiatach: w gminie Ożarówce (powiat tarnogórski) oraz częściowo na terenie gminy Mierzęcice (powiat będziński). MPL jest regionalnym portem lotniczym dla całego województwa śląskiego, a pod względem odprawionych pasażerów oraz liczby operacji lotniczych znajduje się na trzecim miejscu wśród polskich portów lotniczych (za lotniskiem w Warszawie im. Chopina i Krakowie - Balicach im. Jana Pawła II).

W przypadku hałasu pochodzenia lotniczego należy zakładać, iż całość terenów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem zawiera się wewnątrz ustanowionego Obszaru Ograniczonego Użytkowania. Strefą OOU na terenach gminy Siewierz objęta jest powierzchnia ok. 4,5 km², na której zlokalizowanych jest 91 lokali mieszkalnych, zamieszkiwanych łącznie przez 243 osoby. W przypadku hałasu pochodzenia lotniczego należy zakładać, iż całość terenów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem zawiera się wewnątrz ustanowionego Obszaru Ograniczonego Użytkowania. Strefą OOU na terenach gminy Mierzęcice objęta jest powierzchnia ok. 2,3 km², na której zlokalizowanych jest 48 lokali mieszkalnych, zamieszkiwanych łącznie przez 127 osób.

Strategia rozwoju powiatu będzińskiego na lata 2009 -2020

„Strategia rozwoju powiatu będzińskiego na lata 2009-2020” jest dokumentem strategicznym określającym priorytety strategiczne i powiązane z nimi cele i kierunki działań. Są to:

- I priorytet: Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczności powiatu w ramach, którego wyznaczono następujący cel: Wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnym i technicznym. Przyjęte dla realizacji ww. celu kierunki działań to:

- Utworzenie na terenie powiatu uczelni wyższej o profilu dostosowanym do potrzeb

gospodarczych i społecznych, występujących na terenie powiatu.

- Racjonalizacja sieci szkół ponadgimnazjalnych - dostosowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy.
- Unowocześnienie bazy edukacyjnej powiatu.

- II priorytet: **Zwiększenie efektywności ochrony środowiska i rewitalizacja obszarów zdegradowanych** w ramach, którego wyznaczono następujący cel: Poprawa jakości środowiska powiatu poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, zrzutu nieoczyszczonych ścieków oraz ochronę ziemi. Kierunki działań są następujące:

- Poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji pyłów i gazów.
- Poprawa odprowadzania i oczyszczania ścieków przemysłowych i komunalnych.
- Poprawa ochrony ziemi poprzez rekultywację terenów zdegradowanych, uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi oraz uczestnictwo w pracach związanych z przygotowaniem systemu gospodarki odpadami w ujęciu ponadlokalnym.

- III priorytet: **Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w sektorze usług i działalności produkcyjnej** w ramach, którego wyznaczono następujący cel: Zahamowanie spadku miejsc pracy w powiecie i odtworzenie tych, które utracono wskutek restrukturyzacji tradycyjnych przemysłów (górnictwa i hutnictwa) poprzez wzrost sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz zwiększenie udziału tego sektora w działalności produkcyjnej i usługowej.

Dla zrealizowania ww. celu kierunki działań są następujące:

- Tworzenie warunków dla zakładania nowych przedsiębiorstw.
- Wspieranie MŚP poprzez rozwój otoczenia biznesu.
- Utworzenie Europejskiego Terminalu Przeładunkowego w Sławkowie.

- IV priorytet: **Tworzenie warunków dla rozwoju kultury, rekreacji i turystyki w powiecie**, w ramach którego wyznaczono następujący cel: Wzrost upowszechnienia dorobku kulturowego powiatu oraz zwiększenie liczby turystów odwiedzających powiat oraz kierunki działań:

1. Ochrona i promocja zabytków kultury.
2. Promocja kultury, turystyki i rekreacji.

- V priorytet: **Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej**, podnoszenie standardu usług świadczonych dla mieszkańców powiatu i przyszłych inwestorów w ramach, którego wyznaczono następujący cel: Polepszenie wizerunku powiatu poprzez jego promocję, modernizację i adaptację obiektów, informatyzację oraz intensyfikację współpracy z tradycyjnymi partnerami w kraju i zagranicą, jak również poszukiwanie nowych, atrakcyjnych kontaktów. Cel będzie realizowany poprzez następujące kierunki działań:

- Promocja pozytywnego wizerunku powiatu, skierowana na kraj, zagranicę oraz do jego mieszkańców.
- Zwiększenie zdolności powiatu do absorpcji zewnętrznych środków finansowych i ich efektywne wykorzystanie.
- Przygotowanie infrastruktury technicznej pod potrzeby społeczeństwa informacyjnego.

- VI priorytet: **Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, transportowej, obiektów opieki zdrowotnej i społecznej powiatu**, w ramach którego wyznaczono następujący cel: Podniesienie konkurencyjności powiatu poprzez sukcesywne dostosowanie infrastruktury technicznej do wymogów i standardów Unii Europejskiej oraz kierunki działań:

- Porządkowanie przestrzeni poprzez systematyczną regulację stanów prawnych gruntów oraz identyfikację i promocję terenów inwestycyjnych.
- Unowocześnienie i standaryzacja obiektów służby zdrowia i opieki społecznej.
- Poprawa infrastruktury drogowej na terenie powiatu.
- Rozwój Międzynarodowego Portu Lotniczego „KATOWICE” w Pyrzowicach - przebudowa infrastruktury technicznej.

Aktualnie w opracowywaniu jest Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027.

W/w priorytety, cele i kierunki posłużyły do sprecyzowania kierunków działań w *Programie ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*. Największy wpływ na treść niniejszego dokumentu miał priorytet II oraz cele i kierunki z nim powiązane.

1.2. Dokumenty krajowe

Polityka Ekologiczna Państwa 2030

Kluczowym elementem zapewniającym bezpieczne funkcjonowanie człowieka w wymiarze społecznym, ekonomicznym i kulturowym jest środowisko, w tym jego kondycja, różnorodność i zasobność. Środowisko kształtuje warunki życia ludzi i przyrody ożywionej, dostarcza wodę, pożywienie, energię i wiele innych zasobów naturalnych. Jakość i walory poszczególnych komponentów środowiska silnie wpływają na zdrowie ludzi i komfort życia. Efektywny sposób wykorzystania środowiska przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej determinuje możliwości wypełniania przez państwo zadań, w tym zaspakajania podstawowych potrzeb bytowych społeczeństwa.

Najważniejsze trendy w obszarze środowiska są następujące:

- przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi,
- zwiększająca się konkurencja o zasoby,
- rosnąca presja na ekosystemy,
- nasilające się skutki zmian klimatu,
- wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Cel główny PEP2030 został sprecyzowany jako: *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców*.

Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi tj.:

- Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,
- Cel szczegółowy III : Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- Cele horyzontalne: 1. Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa. 2. Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Strategia obejmuje dwa istotne obszary: energetykę i środowisko oraz określa kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r. Głównym celem jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym pokoleniom, z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę. Cele szczegółowe i odpowiadające im kierunki Strategii istotne w kontekście polityki środowiskowej powiatu to:

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- ✓ lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
- ✓ poprawa efektywności energetycznej,
- ✓ wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
- ✓ rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,

- ✓ rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku. Cele i odpowiadające im kierunki interwencji Strategii istotne w kontekście poprawy jakości środowiska w powiecie tarnogórskim to:

Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska:

- modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Ze względu na swoją rolę i przypisane jej zadania Strategia stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi w kraju. Łączy w sobie wymiar strategiczny z wymiarem operacyjnym: wskazuje niezbędne działania oraz instrumenty realizacyjne - projekty flagowe i strategiczne, zapewniające jej wdrożenie. Ustala również system koordynacji i realizacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki oraz społeczeństwem.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, 1250, 1948 i 1954 oraz z 2017 r. poz. 5).

Poniżej przedstawiono cel główny i cele szczegółowe Strategii, które mają znaczenie w kontekście Programu Ochrony Środowiska dla powiatu tarnogórskiego:

- **Cel główny:** Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym,
- **Cel szczegółowy I:** Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- **Cel szczegółowy II:** Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- **Cel szczegółowy III:** Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie kraju, a w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów jakości. Zgodnie z założeniami KPOP ma to nastąpić poprzez osiągnięcie, w możliwie krótkim czasie, dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszanego i innych substancji szkodliwych w powietrzu, wymaganych przepisami prawa unijnego transponowanych do prawa polskiego, a w perspektywie do 2030 r. – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia.

Kierunkami działań prowadzącymi do osiągnięcia celów szczegółowych, tj. osiągnięcia i dotrzymania co najmniej standardów jakości powietrza określonych w prawodawstwie unijnym oraz krajowym, są:

- podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza,

- stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza,
- włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi,
- rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Poniżej wymieniono cele i odpowiadające im kierunki działań istotne dla polityki środowiskowej Powiatu Będzińskiego:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:

- dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:

- stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
- organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:

- wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:

- ✓ monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- ✓ zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ✓ ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Cele ww. dokumentów w powiązaniu ze specyfiką regionu śląskiego oraz Powiatu Będzińskiego wyznaczają konkretne działania dla Programu Ochrony Środowiska na kolejne lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028.

1.3. Polityka Unii Europejskiej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest ***Ogólny Unijny Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego do 2030 r.*** Program działań skupia się na trzech obszarach priorytetowych: kapitale naturalnym zasobooszczędnej gospodarce niskoemisyjnej i zdrowiu i dobrostanu ludzi.

W dniu 11 grudnia 2019 r. w odpowiedzi na te wyzwania Komisja Europejska przyjęła Europejski Zielony Ład – ambitny program, którego realizacja ma sprawić, że do 2050 r. Europa stanie się pierwszym neutralnym dla klimatu kontynentem, a także ma zapewnić ochronę, zachowanie i poprawę kapitału naturalnego UE oraz ochronę zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem. W programie tym – który opiera się na modelu regeneracyjnego wzrostu, przynoszącym więcej korzyści niż strat – określono priorytety w zakresie ochrony środowiska na najbliższe lata oraz unijny cel polegający na transformacji gospodarki UE z myślą o zrównoważonej przyszłości, tak aby nikt nie został pozostawiony w tyle, a żeby osiągnąć te

cele w praktyce w ramach programu opracowano zbiór strategii politycznych, które przyniosą głęboką transformację, oraz wezwano Unię do wzmocnienia swojej pozycji lidera na forum światowym w kwestiach klimatycznych i środowiskowych.

UE przyjęła również kompleksowe środki w odpowiedzi na kryzys związany z COVID-19, który ma negatywny wpływ na życie i środki utrzymania oraz jest źródłem bezprecedensowych wyzwań w zakresie kształtowania polityki, przy czym sytuacja jest tym trudniejsza, że nastąpiło poważne pogorszenie koniunktury gospodarczej. W planie odbudowy Next Generation EU, zaproponowanym przez Komisję Europejską w dniu 27 maja 2020 r. i zatwierdzonym na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Europejskiej, które odbyło się w lipcu 2020 r., podkreślono status Europejskiego Zielonego Ładu jako nowej strategii Europy na rzecz wzrostu i jego roli w zakresie osiągnięcia zrównoważonej i szybkiej odbudowy, a także w zakresie zapewnienia długoterminowej przewidywalności w kierunku osiągnięcia neutralności klimatycznej i ostatecznie sprawiedliwej i uczciwej transformacji, w ramach której nikt nie zostaje pozostawiony w tyle.

Unijny program działań w zakresie środowiska, w którym określono tę samą długoterminową wizję i te same cele priorytetowe co w Zielonym Ładzie, przyczyni się do realizacji unijnego wspólnego zobowiązania w zakresie ekologicznej odbudowy gospodarki.

Nowy plan działań UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy

Istnieje tylko jedna planeta Ziemia, lecz do 2050 r. światowa konsumpcja będzie tak duża, jak gdyby było ich trz. Oczekuje się, że w ciągu najbliższych czterdziestu lat światowe zużycie materiałów takich jak biomasa, paliwa kopalne, metale i minerały podwoi się, natomiast ilość wytwarzanych rocznie odpadów wzrośnie o 70 % do 2050 r.

Ponieważ połowa całkowitej emisji gazów cieplarnianych oraz ponad 90 % utraty różnorodności biologicznej i deficytu wody wynika z wydobycia i przetwarzania zasobów, Europejski zielony ład dał początek uzgodnionej strategii na rzecz neutralnej dla klimatu, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki. Rozszerzenie zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym z liderów na podmioty gospodarcze głównego nurtu przyczyni się w decydującym stopniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz oddzielenia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów przy jednoczesnym zapewnieniu długoterminowej konkurencyjności UE i bez pozostawiania kogokolwiek w tyle.

Korzystając z jednolitego rynku i potencjału technologii cyfrowych, gospodarka o obiegu zamkniętym może wzmocnić bazę przemysłową UE, przyczynić się do tworzenia nowych przedsiębiorstw i sprzyjać rozwojowi przedsiębiorczości MŚP. Innowacyjne modele biznesowe, oparte na bliższych relacjach z klientami, masowej personalizacji, gospodarce dzielenia się i współpracy oraz napędzane przez technologie cyfrowe, takie jak internet rzeczy, duże zbiory danych, łańcuchów bloków i sztuczna inteligencja, przyspieszą nie tylko wprowadzanie obiegu zamkniętego, ale także dematerializację naszej gospodarki, i sprawią, że Europa będzie mniej zależna od materiałów pierwotnych.

Obywatelom gospodarka o obiegu zamkniętym zapewni wysokiej jakości, funkcjonalne i bezpieczne produkty, które są bardziej wydajne i przystępne cenowo, trwalsze i przeznaczone do ponownego wykorzystania, naprawy oraz wysokiej jakości recyklingu. Cała nowa gama zrównoważonych usług, modeli produktów jako usług i rozwiązań cyfrowych zapewni lepszą jakość życia, innowacyjne miejsca pracy oraz wyższy poziom wiedzy i umiejętności.

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 Przywracanie przyrody do naszego życia

Dokument jest nową unijną strategią na rzecz różnorodności biologicznej, która ma obowiązywać do roku 2030. Zastępuje ona dotychczasową, dziesięcioletnią strategię do roku 2020 i jest jedną z inicjatyw wspierających realizację strategii „Europejski Zielony Ład”. Ma ona na celu zachowanie i ochronę środowiska naturalnego, m.in. poprzez powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej, zagrażającej nie tylko żywotności przyrody, ale także jakości życia ludzi. Dokument ten

podkreśla znaczenie, jakie świat przyrody ma nie tylko dla fizycznego i psychicznego zdrowia ludzi, ale też dla funkcjonowania różnych sfer gospodarki, np. poprzez dostarczanie surowców naturalnych czy tzw. usług ekosystemowych (takich jak np. praca owadów zapylających, niezbędna dla produkcji żywności, czy zmniejszanie ryzyka powodzi i suszy dzięki retencjonowaniu wody przez ekosystemy mokradłowe). Zwraca też uwagę na stale pogarszający się stan środowiska przyrodniczego, wskazując jako przyczynę utraty różnorodności biologicznej pięć grup czynników: zmiany użytkowania gruntów i mórz, nadmierną eksploatację zasobów, zmiany klimatu, emisje zanieczyszczeń i występowanie inwazyjnych gatunków obcych.

W celu ograniczenia postępującej degradacji środowiska przyrodniczego i powstrzymania utraty różnorodności biologicznej w strategii zaproponowano szeroki zakres inicjatyw i działań w różnych obszarach tematycznych związanych z ochroną środowiska i gospodarką zasobami przyrodniczymi. Strategia przewiduje, że jeśli ocena postępów w realizacji jej celów będzie tego wymagać, Komisja podejmie dodatkowe działania legislacyjne wspierające realizację celów strategii.

Głównym celem jest powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i umożliwienie jej odbudowy do 2030 r. Zwiększeniu ochrony i odbudowie zasobów przyrodniczych ma służyć przede wszystkim poprawa i rozszerzenie istniejącej sieci obszarów chronionych. Komisja proponuje objęcie co najmniej 30% unijnych obszarów lądowych i 30% unijnych obszarów morskich ochroną prawną i wprowadzenie korytarzy ekologicznych w ramach transeuropejskiej sieci Natura. Ponadto, co najmniej 1/3 unijnych obszarów chronionych, w tym m.in. wszystkie pozostałe w UE lasy pierwotne i starodrzewy miałyby zostać objęte ścisłą ochroną. Kryteria i wytyczne dotyczące identyfikacji i wyznaczania dodatkowych obszarów, w tym definicja ścisłej ochrony, mają być opracowane przez Komisję, we współpracy z państwami członkowskimi i Europejską Agencją Środowiska.

Strategia zakłada przyjęcie nowego unijnego planu odbudowy zasobów przyrodniczych, który prowadzić ma do zmniejszenia presji na siedliska i gatunki oraz stopniową odbudowę różnorodnych ekosystemów lądowych i morskich.

Wśród najważniejszych zobowiązań do roku 2030 można wymienić m.in.:

- ustanowienie prawnie wiążących celów UE dotyczących odbudowy zdegradowanych ekosystemów, szczególnie tych o największym potencjale wychwytywania i przechowywania węgla (w 2021 r. Komisja ma przedstawić wniosek legislacyjny w tej sprawie),
- obowiązek zapewnienia, aby co najmniej 30% gatunków i siedlisk, które obecnie nie mają właściwego stanu ochrony, osiągnęły taki stan lub wykazywały zdecydowaną, pozytywną tendencję. Wytyczne dotyczące wyboru gatunków i siedlisk objętych tym wymogiem zostaną w najbliższym czasie określone przez Komisję i Europejską Agencję Środowiska,
- wspieranie stosowania zrównoważonych praktyk rolniczych. W tym celu działania objęte strategią będą powiązane z nową strategią „Od pola do stołu” i nową wspólną polityką rolną (WPR). Komisja podejmie działania zmierzające do ograniczenia o 50% łącznego stosowania pestycydów do 2030 r. Towarzyszyć im będzie realizacja przyjętej w 2018 r. inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających (mającej na celu odwrócenie spadku ich liczebności). Strategia zakłada też konieczność przywrócenia co najmniej 10% użytków rolnych zawierających elementy krajobrazu o wysokiej różnorodności, takich jak strefy buforowe, ugory, żywopłoty, zadrzewienia (ma to zapewnić przestrzeń dla dzikich zwierząt, roślin, owadów zapylających i naturalnych regulatorów agrofagów). Przywracaniu przyrody na grunty rolne ma służyć również dalszy rozwój rolnictwa ekologicznego – strategia zakłada, że rolnictwo ekologiczne powinno objąć co najmniej 25% gruntów rolnych w UE do 2030 r. Komisja zamierza przedstawić plan działania, który wspierać będzie państwa członkowskie w pobudzaniu popytu na produkty ekologiczne oraz podaży tych produktów,
- zasadzenie co najmniej 3 mld dodatkowych drzew w UE do 2030 r. Cel ten będzie elementem nowej strategii leśnej UE, która ma powstać w 2021 r. i w większym stopniu niż obecnie uwzględniać działania na rzecz zachowania różnorodności biologicznej i wspierania neutralności klimatycznej. Komisja zapowiada ponadto opracowanie wytycznych dotyczących przyjaznych różnorodności biologicznej praktyk zalesiania oraz leśnictwa bliższego naturze,

a także wytycznych dotyczących zrównoważonego wykorzystania biomasy leśnej do produkcji energii,

- przyjęcie do 2021 r. nowego planu działania na rzecz ochrony zasobów rybnych i ochrony ekosystemów morskich. W razie potrzeby Komisja zapowiada również wprowadzenie środków służących ograniczeniu stosowania narzędzi połowowych najbardziej szkodliwych dla różnorodności biologicznej, w tym dla dna morskiego,
- podjęcie działań na rzecz odbudowy ekosystemów słodkowodnych i przywrócenia naturalnych funkcji rzek. Strategia zakłada, że do 2030 r. co najmniej 25 000 km rzek odzyska charakter rzek o swobodnym przepływie. W tym celu Komisja opracuje wytyczne techniczne i wsparcie dla państw członkowskich w celu identyfikacji miejsc do renaturyzacji i ułatwienia uruchomienia finansowania,
- powstrzymanie utraty terenów zielonych w miastach, promowanie zielonej infrastruktury i rozwiązań opartych na zasobach przyrody w planowaniu przestrzennym. Komisja wzywa europejskie miasta liczące co najmniej 20 000 mieszkańców do opracowania do końca 2021 r. planów zazieleniania obszarów miejskich. Aby ułatwić realizację tych prac, Komisja ustanowi europejską platformę na rzecz zazieleniania miast,
- podjęcie działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska. Służyć temu będzie nowa strategia UE w zakresie chemikaliów oraz Plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby. Strategia zakłada ograniczenie stosowania nawozów o co najmniej 20% (w celu redukcji emisji zanieczyszczeń wód azotem i fosforem z nawozów). Komisja ma opracować zestaw wskaźników dotyczących stopniowego ograniczania zanieczyszczenia i ustanowić poziomy bazowe pomagające monitorować pozytywne zmiany,
- dalsze ograniczanie wprowadzania i rozprzestrzeniania się gatunków obcych w środowisku. Celem tego działania będzie zmniejszenie o 50% liczby gatunków z Czerwonej Księgi, dla których zagrożenie stanowią inwazyjne gatunki obce.

Aby uzyskać istotny postęp, wymagany przez prawo Unii Europejskiej konieczne jest wdrożenie i stosowanie wytycznych ujętych w prawodawstwie unijnym dla ulepszenia polskiego systemu ochrony środowiska. Cele i zadania dotyczące ochrony środowiska, wskazujące z reguły na konieczność zmniejszenia presji na środowisko, zawarte są w szeregu krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, obejmujących szeroko rozumiane kwestie planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

Analizując cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, należy stwierdzić, że najistotniejsze z punktu widzenia projektowanego dokumentu obszary, cele i kierunki ujęte zostały w „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028”.

2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów przygotowywanych w ramach procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”. Pozwala na przeprowadzenie oceny potencjalnych (pozytywnych i negatywnych) skutków środowiskowych przedsięwzięć określonych w projekcie Programu.

Zakres prognozy został określony w oparciu o obowiązujące przepisy prawa – w szczególności art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 247 t.j.). Zakres został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo znak: WOOŚ.411.33.2021.MM

z dnia 18 marca 2021 r.) oraz ze Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (Opinia Sanitarna znak: NS-NZ.9022.22.4.2021 z dnia 25 lutego 2021 r.).

W prognozie przeanalizowano aktualny stan środowiska przyrodniczego na terenie Powiatu Będzińskiego, obszary, cele oraz kierunki interwencji przewidziane do realizacji w projekcie Programu, których zadaniem jest poprawa jakości środowiska naturalnego. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w powiecie i przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu. Identyfikację i ocenę poszczególnych zadań dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych na poszczególne elementy środowiska takie jak: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz i klimat, zasoby naturalne oraz obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, pomniki przyrody, siedliska gatunków chronionych i korytarze ekologiczne. Oceniono także wpływ na zdrowie ludzi oraz zabytki i dobra materialne.

3. Analiza istniejącego stanu środowiska

3.1. Charakterystyka Powiatu Będzińskiego

Powiat będziński zlokalizowany jest w centralnej części województwa śląskiego i graniczy z powiatami tarnogórskim, olkuskim, myszkowskim i zawierciańskim, a także z miastami Piekary Śląskie, Sosnowiec, Katowice, Siemianowice Śląskie i Dąbrowa Górnicza, która oddziela Gminę Sławków od pozostałych gmin.

Powiat Będziński jest jednym z tylko trzech powiatów w Polsce, której część stanowi eksklawa (Sławków) i jedynym takim Powiatem, który nie jest rozdzielony przez miasto na prawach powiatu będące jego siedzibą.

Charakter powiatu zależy od występującego w tym rejonie przemysłu górniczego, szczególnie widocznego w gminach południowych: Czeladź, Będzin i częściowo Wojkowice. Obecnie, na obszarze powiatu, nie występują działające kopalnie węgla kamiennego, a jedynym obszarem górniczym jest zlokalizowany w Gminie Siewierz obszar pozyskiwania skał dolomitowych.

Powiat będziński utworzony został 01 stycznia 1999 r. i obejmuje gminy miejskie: Będzin, Czeladź, Sławków i Wojkowice, gminę miejsko-wiejską Siewierz, a także gminy wiejskie: Bobrowniki, Mierzęcice i Psary. Siedzibą powiatu jest miasto Będzin.

Powiat Będziński zajmuje powierzchnię 364 km² (36 413 ha) co stanowi 2,95 % powierzchni województwa i 0,11 % powierzchni kraju. Według danych GUS Powiat Będziński zamieszkuje 147 816 osób (stan na 30.06.2020 r.). Pod względem powierzchni największą gminą Powiatu jest gmina Siewierz, a pod względem liczby mieszkańców miasto Będzin.

Powiat Będziński, zgodnie z klasyfikacją według Jerzego Kondrackiego (Geografia Regionalna Polski; Warszawa 2002) znajduje się w obrębie Wyżyny Katowickiej (część południowa) i Garbu Tarnogórskiego (część centralna i północna). Niewielki, północny fragment Gminy Siewierz zlokalizowany jest w obrębie Obniżenia Górnej Warty i Progu Woźnickiego.

Wyżyna Katowicka charakteryzuje się budową ze skał węglonośnych utworzonych w karbonie, na których zalegają dolomity i wapienia triasu środkowego. Stanowi fragment makroregionu Wyżyny Śląskiej, podobnie jak mezoregion Garb Tarnogórski zbudowany głównie z wapieni i dolomitów środkowego triasu z miejscowymi osadami czwartorzędowych glin i piasków.

Obszary prawnie chronione na terenie powiatu zajmują 797,25 ha, co stanowi 2,2 % ogólnej powierzchni powiatu.

Na omawianym obszarze występuje mało form ochrony przyrody czy krajobrazu z uwagi na przemysłowo-zurbanizowany charakter powiatu. W obrębie powiatu utworzono:

- obszar Natura 2000 Łąki w Sławkowie (PLH240043),

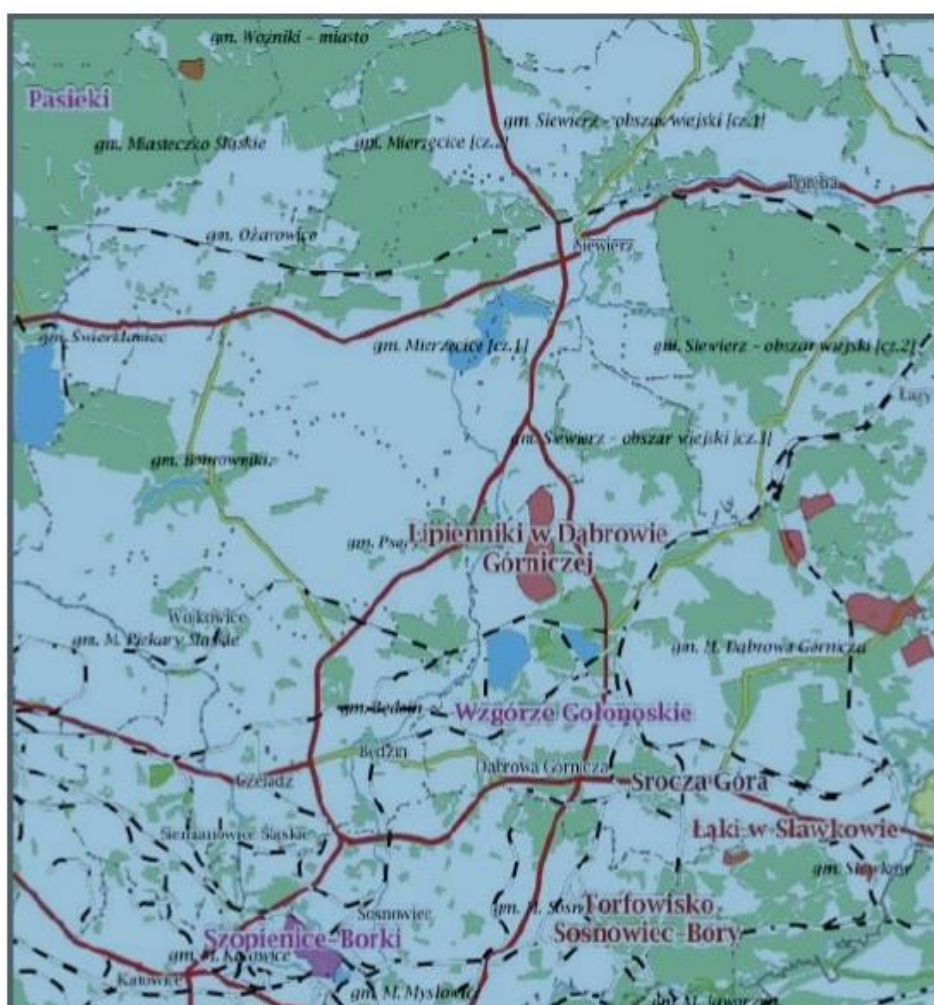
- obszar chronionego krajobrazu o charakterze wyspowym Góra Zamkowa, Wzgórze Doroty, Lasek Grodziecki, Przełajka oraz otulina Parku Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki,
- 2 użytki ekologiczne Brynicka terasa i W Dolinie Przemszy,
- 12 pomników przyrody.

3.2. Analiza i ocena stanu środowiska

Ochrona poszczególnych komponentów środowiska może pociągać za sobą konieczność realizacji inwestycji, które mogą mieć chwilowy negatywny wpływ na inne komponenty środowiskowe. Poniżej omówione zostały elementy środowiska, które mogą być zagrożone wpływem realizowanych inwestycji.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe

Obszary prawnie chronione na terenie powiatu zajmują 797,25 ha, co stanowi 2,2 % ogólnej powierzchni powiatu. Lokalizacja obszarów chronionych w Powiecie Będzińskim przedstawiona została na rys. 7 w ujęciu całego powiatu.

Rysunek 1. Mapa obszarów chronionych w Powiecie Będzińskim
(Źródło: <http://katowice.rdos.gov.pl/>)

Obszary NATURA 2000

Łąki w Sławkowie – obszar o powierzchni 50,97 ha, zlokalizowany na terenie powiatu będzińskiego w gminie Sławków. Został utworzony 18 stycznia 2014 r., znajduje się pod nadzorem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Jest to obszar ochrony siedlisk obejmujący kompleksy łąk zajęte przez dwa gatunki modraszków.

Obszary chronionego krajobrazu

Góra Zamkowa – obszar zatwierdzony Uchwałą Nr XIII/139/93 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 23 czerwca 1993 r. w sprawie uznania Góry Zamkowej, wzgórza Doroty oraz Lasu Grodzieckiego za obszar chronionego krajobrazu o charakterze wyspowym i Uchwałą Nr VI/14/11/2019 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 października 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Góra Zamkowa”. Obszar o powierzchni 6,22 ha. Fragment interesującego krajobrazu o cechach naturalnych w granicach miasta. Obszar ten wyróżnia się szczególnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, kulturowymi i historycznymi. Prowadza przez niego szlaki turystyczne (tzw. szlak Husarii Polskiej oraz Szlak XXV-lecia PTTK).

Wzgórze Doroty, Lasek Grodziecki – obszar zatwierdzony Uchwałą Nr XIII/139/93 Rady Miejskiej w Będzinie z dnia 23 czerwca 1993 r. w sprawie uznania Góry Zamkowej, wzgórza Doroty oraz Lasu Grodzieckiego za obszar chronionego krajobrazu o charakterze wyspowym.

Przełajka – obszar zatwierdzony Uchwałą Nr 280/97 Rady Miejskiej w Siemianowicach Śląskich z dnia 27 lutego 1997 r. w sprawie uznania za obszar chronionego krajobrazu terenu pod nazwą „Przełajka”. Obszar leży na terenie dwóch powiatów tj. Siemianowice Śląskie i będzińskim (gmina Czeladź). Stanowi on Pas podmokłych łąk w dolinie rzeki Brynicy na granicy dwóch aglomeracji miejskich - Siemianowic Śląskich i Czeladzi.

Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki – o łącznej powierzchni 44,834 ha przebiegająca na terenie województwa małopolskiego i śląskiego, w powiatach olkuskim, zawierciańskim, będzińskim i Dąbrowa Górnicza. Na terenie powiatu będzińskiego przebiega przez gminę Sławków.

Użytki ekologiczne

Brynicka terasa – obszar zatwierdzony Uchwałą Nr 282/97 Rady Miejskiej w Siemianowicach Śląskich z dnia 27 lutego 1997 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny obszar pod nazwą: „Brynicka terasa” i Uchwałą Nr 148/2007 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 25 października 2007 r. w sprawie częściowej zmiany Uchwały Nr 282/97 Rady Miejskiej w Siemianowicach Śląskich z dnia 27 lutego 1997 r. dotyczącej uznania za użytek ekologiczny terenu pod nazwą „Brynicka terasa”. Przebiega na terenie dwóch powiatów tj. Siemianowice Śląskie i będzińskiego (gmina Wojkowice). Stanowi siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków.

W Dolinie Przemszy – obszar o powierzchni 0,43 ha zlokalizowany na terenie Powiatu Będzińskiego w Gminie Siewierz. To obszar starorzecza rzeki Przemszy, usytuowany na części nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym działki 8391, położonej w Siewierzu. Użytek ten ma bezpośrednie powiązanie z obszarem, który przyrodniczo jest bardzo cenny i stanowi istotny korytarz migracyjny, a mianowicie z dolina rzeki Czarnej Przemszy. Stanowi ona lokalne biocentrum, a więc obszar cechujący się:

- niskim stopniem antropogenicznych przekształceń,
- naturalnym, zgodnym z siedliskiem zestawem zbiorowisk roślinnych oraz gatunków flory,
- bogactwem gatunkowym, w tym występowaniem gatunków rzadkich,
- dużym na ogół zagęszczeniem osobników,
- zasilającym i stabilizującym oddziaływaniem na tereny sąsiednie (źródło dyspersji).

Biocentra spełniają następujące funkcje:

- ochrona zasobów genetycznych roślin i zwierząt (w tym gatunków rzadkich),
- ochrona miejsc rozrodu zwierząt i zdobywania przez nie pokarmu,

- ochrona procesów ekologicznych zachodzących w ekosystemach; ochrona naturalnych fragmentów przyrody i krajobrazu;
- zasilanie biologiczne oraz stabilizacja ekologiczna terenów sąsiednich (źródło dyspersji).

Szczegółowym celem ochrony użytku jest zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, a także odtworzenie i wzmocnienie zasobów przyrody w dolinie rzeki Przemszy w Siewierzu oraz zachowanie wartości przyrodniczych, krajobrazowych i naukowo-dydaktycznych.

Pomniki przyrody

Na terenie Powiatu Będzińskiego zlokalizowanych jest 12 pomników przyrody tj.:

- Pojedyncze drzewo – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) - korona regularna usytuowane przy ul. Brzozowickiej 54 w Będzinie,
- Skupisko 7 drzew - Perełkowiec japoński (*Styphnolobium japonicum*) - korona asymetryczna przy ul. 1-go Maja w Będzinie,
- Grupa 24 drzew wielogatunkowych na obszarze Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mickiewicza 2 w Będzinie,
- Grupa 15 drzew wielogatunkowych i 43 sztuk kasztanowców w alejce na obszarze Domu Pomocy Społecznej przy ul. Mickiewicza 2 w Będzinie,
- Pojedyncze drzewo – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) – pierśnica 154,78 o wieku 210-260 lat usytuowane na posesji nr 256 przy ul. Sobieskiego w Wojkowicach,
- Skupisko 4 drzew – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) i Lipa drobnolistna (*Tilla cordata*) usytuowane przy ul. Siemonia i ul. Szkolnej w Bobrownikach,
- Pojedyncza Lipa drobnolistna (*Tilla cordata*) w wieku 150 lat przy ul. Wijskiej 28 w Psarach,
- Pojedyncze drzewo – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) - korona regularna usytuowane przy ul. Ogrodowej 1 w Psarach,
- Pojedyncza Lipa drobnolistna (*Tilla cordata*) przy ul. Ogrodowej 1 w Psarach,
- Pojedyncze drzewo – Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) – w miejscowości Brzękowice Dolne, w gminie Psary przy drodze gminnej,
- Pojedyncza Lipa drobnolistna (*Tilla cordata*) o obwodzie 266 + 215 cm (drzewo dwupniowe) przy ul. Bocznej w Psarach,
- Pojedyncze drzewo – Grusza pospolita (*Pirus communis*) – trzy konary o obwodzie 150, 200 i 205 cm i wysokości 10 m przy pomniku „Bojowników o wolność ojczyzny” w Sławkowie.

Lasy

Powierzchnia gruntów leśnych w Powiecie Będzińskim wynosi 7 713,82 ha, co stanowi 20,7% ogólnej powierzchni powiatu (wg GUS, stan na 31.12.2019 r.). Według Krajowego Programu Zwiększania Lesistości wskaźnik zalesienia w 2020 r. powinien wynosić 30%, a po 2050 r. 33%. Powiat Będziński nie spełnia zatem wymogu KPZL na 2020 r.

Największe kompleksy leśne to lasy położone częściowo na terenie Powiatu Będzińskiego, w obszarze nadleśnictw Lasów Państwowych Siewierz, Świerklaniec i Chrzanów.

Powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, nad którą nadzór sprawuje Starosta Będziński wynosiła 3 218,9649 ha w 2018 r. Bezpośredni nadzór nad gospodarką leśną sprawowało Nadleśnictwo Siewierz na powierzchni 3 175,5347 ha i Nadleśnictwo Świerklaniec na powierzchni 43,4302 ha.

Podstawą nadzoru w imieniu Starosty nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa są porozumienia zawarte 19 lutego 2016 r. pomiędzy Starostą Będzińskim, a Nadleśniczymi Nadleśnictw Siewierz i Świerklaniec i corocznie aneksowanych.

Gleby i zasoby naturalne

Powiat Będziński zajmuje powierzchnię 364 km² (36 413 ha) co stanowi 2,95 % powierzchni województwa i 0,11 % powierzchni kraju. W skład powiatu wchodzi 8 gmin, w tym 4 miejskie, 1 miejsko-wiejska i 3 wiejskie. Na większości obszaru Powiatu dominują piaski i żwiry wieku zlodowacenia środkowopolskiego, a także wapienie, dolomity i margle środkowego triasu. Ponadto, dolny trias reprezentowany jest poprzez utwory piaskowców, mułowców i iłowców z rudami żelaza, a w części Powiatu widoczne są piaski, żwiry i mady rzeczne wieku holocen.

Z najaktualniejszych dostępnych danych GUS (stan na 31.12.2014 r.) wynika, że powierzchnia gruntów użytkowych rolnych w Powiecie wynosi 20 522 ha (56,36 %), w tym gruntów ornych – 14 069 ha (68,56 %), zaś łąk i pastwisk 5 176 ha (25,22 %). Sady zajmują powierzchnię ok. 713 ha

Powiat będziński zlokalizowany jest na Wyżynie Śląskiej i jest zróżnicowany pod względem budowy geologicznej. W części południowej powiatu występują złoża węgla kamiennego, podczas gdy w części północnej występują złoża dolomitów i wapieni.

Na większości obszaru powiatu dominują piaski i żwiry wieku zlodowacenia środkowopolskiego, a także wapienie, dolomity i margle środkowego triasu. Ponadto, dolny trias reprezentowany jest poprzez utwory piaskowców, mułowców i iłowców z rudami żelaza, a w części powiatu widoczne są piaski, żwiry i mady rzeczne wieku holocen.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. na terenie Powiatu Będzińskiego znajduje się 29 złóż kopalni, z których 6 jest eksploatowanych.

Wody powierzchniowe

Powiat Będziński w całości położony jest w obszarze dorzecza Wisły (kod 2000) w regionie wodnym Małej Wisły z głównym ciekim wodnym – rzeką Przemszą, do której dopływają Biała Przemsza i Brynica. Dodatkowo, na obszarze powiatu zlokalizowany jest Zalew Przeczycko-Siewierski o powierzchni 5,1 km² pełniący funkcje przeciwpowodziowe i rekreacyjne.

Poniżej (tab. 1) wyszczególniono jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) Powiatu Będzińskiego wraz z określeniem ich stanu na podstawie bazy danych do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju.

Tabela 1. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Powiatu Będzińskiego w 2019 r.

Lp.	Kod	Nazwa gminy	Nazwa	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	RW20000212589	Będzin	Pogoria	zagrożona
2.	RW2000521256	Będzin	Psarka	zagrożona
3.	RW20005212678	Będzin	Wielonka	zagrożona
4.	RW2000821279	Będzin	Przemsza od zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy	zagrożona
5.	RW2000921269	Będzin	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
6.	RW200062126792	Czeladź	Rów Michałkowicki	zagrożona
7.	RW2000821279	Czeladź	Przemsza od zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy	zagrożona
8.	RW2000921269	Czeladź	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
9.	RW20005212678	Wojkowice	Wielonka	zagrożona
10.	RW20006212674	Wojkowice	Jaworznik	zagrożona
11.	RW2000921269	Wojkowice	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
12.	RW20000212639	Bobrowniki	Zbiornik Kozłowa Góra	zagrożona
13.	RW20005212619	Bobrowniki	Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra	zagrożona
14.	RW20005212678	Bobrowniki	Wielonka	zagrożona
15.	RW20006212652	Bobrowniki	Rów Świerklaniecki	zagrożona
16.	RW20006212674	Bobrowniki	Jaworznik	zagrożona

Lp.	Kod	Nazwa gminy	Nazwa	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
17.	RW20007212512	Bobrowniki	Dopływ z Sadowia	zagrożona
18.	RW20007212669	Bobrowniki	Szarlejka	zagrożona
19.	RW2000921269	Bobrowniki	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
20.	RW20000212399	Mierzęcice	Zbiornik Przeczycy	zagrożona
21.	RW20000212639	Mierzęcice	Zbiornik Kozłowa Góra	zagrożona
22.	RW20005212619	Mierzęcice	Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra	zagrożona
23.	RW2000621254	Mierzęcice	Pagor	niezagrożona
24.	RW20006212674	Mierzęcice	Jaworznik	zagrożona
25.	RW20007212512	Mierzęcice	Dopływ z Sadowia	zagrożona
26.	RW2000821279	Mierzęcice	Przemsza od zbiornika Przeczycy do ujścia Białej Przemszy	zagrożona
27.	RW2000521256	Psary	Psarka	zagrożona
28.	RW20005212678	Psary	Wielonka	zagrożona
29.	RW2000621254	Psary	Pagor	niezagrożona
30.	RW20006212674	Psary	Jaworznik	zagrożona
31.	RW20007212512	Psary	Dopływ z Sadowia	zagrożona
32.	RW2000821279	Psary	Przemsza od zbiornika Przeczycy do ujścia Białej Przemszy	zagrożona
33.	RW2000921269	Psary	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	zagrożona
34.	RW2000212399	Siewierz	Zbiornik Przeczycy	zagrożona
35.	RW20005212392	Siewierz	Szeligowiec	zagrożona
36.	RW20005212619	Siewierz	Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra	zagrożona
37.	RW2000621229	Siewierz	Mitręga	zagrożona
38.	RW2000621231	Siewierz	Przemsza do zbiornika Przeczycy	zagrożona
39.	RW2000621254	Siewierz	Pagor	niezagrożona
40.	RW20007212529	Siewierz	Trzebyczka	niezagrożona
41.	RW2000821279	Siewierz	Przemsza od zbiornika Przeczycy do ujścia Białej Przemszy	zagrożona
42.	RW20000212838	Sławków	Sztolnia	zagrożona
43.	RW20000212852	Sławków	Kanał Główny	zagrożona
44.	RW20005212849	Sławków	Sztoła	zagrożona
45.	RW20005212889	Sławków	Bobrek	zagrożona
46.	RW20008212859	Sławków	Biała Przemsza od Ryczówka do Koziego Brodu	zagrożona

Źródło: Baza danych do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju

Wody podziemne

Zgodnie z podziałem na lata 2016-2021 na 172 części jednolitych części wód podziemnych obszar Powiatu znajduje się w obrębie następujących jednostek:

- JCWPd 111 – część zachodnia Powiatu;
- JCWPd 112 – część wschodnia Powiatu;
- JCWPd 130 – fragmentarycznie na obszarze Powiatu - Gmina Sławków.

Obszar JCWPd 111 o łącznej powierzchni 497,1 km² należy do Subregionu Środkowej Wisły – Wyżyny. Na jego obszarze występują lokalnie wody zasolone na głębokości 120 m p.p.t. Poziom wodonośny w czwartorzędzie występuje lokalnie, miejscami pozostając w więzach hydraulicznych z poziomami kredy lub triasu. Najszerszy zasięg w granicach całej jednostki ma poziom węglanowy triasu środkowego, pod którym lokalnie występuje poziom wodonośny w utworach klastycznych triasu dolnego lub węglanowych dewonu. Ogólny stan obszaru określony jest jako słaby z występującym ryzykiem nieosiągnięcia dobrego stanu jakościowego.

Obszar JCWPd 112 o łącznej powierzchni 558,9 km² należy do Subregionu Środkowej Wisły – Wyżynny. Lokalnie na obszarze występują wody słodkie na głębokości około 100 m p.p.t. Poziom wodonośny w czwartorzędzie występuje lokalnie i miejscami pozostaje w więzach hydraulicznych z górnymi warstwami triasu bądź karbonu. Najszerze zasięg w jednostce ma poziom węglanowy triasu środkowego, który jest lokalnie podścielany poziomami wodonośnymi w utworach węglanowych dewonu. Obszar charakteryzuje się dobrym stanem wód, z ocenionym zagrożeniem nieutrzymania stanu.

Obszar JCWPd 130 w niewielkiej części występuje na terenie Powiatu Będzińskiego, obejmując głównie Gminę Sławków. Jest to obszar Subregionu Środkowej Wisły – Wyżynny o łącznej powierzchni 865 km². Wody słodkie występują na głębokości do 75 m, lokalnie pod izolującym pakietem skał ilastych. Obszar o słabym stanie z występującym ryzykiem nieosiągnięcia dobrego stanu.

W tab. 2 przedstawiono wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych Powiatu Będzińskiego w latach 2015-2019.

Tabela 2. Klasyfikacja jakości wód podziemnych na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2015-2019

Lp.	Miejscowość	Gmina	Nr JCWPd	Nr GZWP	Klasy jakości w latach			
					2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r./2019 r.
1.	Mierzęcice Łubne	Mierzęcice	135	327	II	II	III	II
2.	Podwarpie	Siewierz	135	454	III	III	III	III
3.	Czekanka	Siewierz	117	454	II	II	II	II
4.	Rogoźnik	Bobrowniki	134	454	II	II	II	II
5.	Będzin Małobądz	Będzin	132	329	III	III	III	III
6.	Sławków	Sławków	135	454	II	II	II	II

Źródło: Klasyfikacja jakości wód podziemnych w 2018 r. wg badań monitoringowych sieci regionalnej (badania wykonane przez CLB Oddział Katowice – Pracownia w Częstochowie), GIOŚ w Katowicach, 2019 r.

Ochrona przed powodzią

Zbiornikami retencyjnymi na obszarze Powiatu są:

- zbiornik Przeczycko-Siewierski,
- zbiornik Kuźnica Warężyńska (Pogoria IV),
- zbiornik Kozłowa Góra.

Zbiornik Przeczycko-Siewierski położony na rzece Czarna Przemsza oddany został do eksploatacji w 1963 r. Całkowita pojemność zbiornika wynosi 20,7 mln m³, w tym pojemność powodziowa 2,95 mln m³, a jego powierzchnia wynosi 4,7 km². Zbiornik ma wielorakie funkcje, takie jak:

- wyrównawcza – magazynowanie wody dla celów pitnych i przemysłowych wraz z zapewnieniem przepływu nienaruszalnego poniżej zapory oraz podwyższeniu przepływów niżówkowych w rzece Przemszy,
- przeciwpowodziowa związana z redukowaniem występujących fal powodziowych i ochroną gruntów leżących poniżej terenu zbiornika,
- rekreacyjna pod względem wędkarskim i turystycznym.

Zbiornik Kuźnica Warężyńska zlokalizowany na lewym brzegu rzeki Czarnej Przemszy o pojemności 51,16 mln m³ i pojemności powodziowej około 8 mln m³.

Zbiornik Kozłowa Góra usytuowany na rzece Brynicy w 1937 r. o pojemności 17,68 mln m³, w tym pojemność powodziowa około 2,1 mln m³.

Ochrona przeciwpowodziowa w Powiecie realizowana jest, oprócz wyżej wymienionych zbiorników, również przez Jezioro Rogoźnickie Dolne i Górne, a także zbiorniki Pogoria I, II i III w Dąbrowie Górniczej, które posiadają połączenia hydrauliczne ze zbiornikiem Kuźnica Warężyńska. Zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Osłony Kraju i mapami zagrożenia powodziowego obszarami zagrożonymi są głównie obszary w części zachodniej powiatu usytuowane wzdłuż rzeki Przemsza, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru wokół zbiorników Pogoria, a także w niewielkiej części wschodniej powiatu, wzdłuż rzeki Brynica.

Powietrze atmosferyczne

Głównym źródłem zanieczyszczeń do powietrza na terenie Powiatu Będzińskiego jest emisja obejmująca:

- emisję niską (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady usługowe, z których spaliny są emitowane przez kominy niższe niż 40 m),
- emisję z zakładów przemysłowych,
- emisję komunikacyjną,
- emisję napływową.

Ocenę jakości powietrza w województwie śląskim oparto na „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2019” przeprowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach. Jak już wspomniano powyżej Powiat Będziński należy do strefy śląskiej – kod strefy PL2405.

Od 2019 r. monitoringiem środowiska zajmuje się Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach.

Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawiono w tab. 3 i w tab. 4.

Tabela 3. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia w latach 2015-2019

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w latach 2015-2019 dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru powiatu wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia				
	PL2405				
Kod strefy	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Pył zawieszony PM10	C	C	C	C	C
Pył zawieszony PM2,5	C, C1	C, C1	C, C1	C	C
Dwutlenek siarki	A	A	C	A	A
Dwutlenek azotu	A	A	A	A	A
Tlenek węgla	A	A	A	A	A
Ozon	C, D2	C, D2	C, D2	C	C
Ołów	A	A	A	A	A
Kadm	A	A	A	A	A
Nikiel	A	A	A	A	A
Arsen	A	A	A	A	A
Benzen	A	A	A	A	A
Benzo(a)piren	C	C	C	C	C

Źródło: Czternasta, piętnasta, szesnasta oraz roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 rok, WIOŚ Katowice

Tabela 4. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony roślin w latach 2015-2019

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w latach 2015-2019 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru powiatu wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia				
	PL2405				
Kod strefy	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.

Tlenki azotu	A	A	A	A	A
Ozon	C, D2	C, D2	C, D2	C	C
Dwutlenek siarki	A	A	A	A	A

Źródło: Czternasta, piętnasta, szesnasta oraz roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 rok, WIOŚ Katowice

Badania stanu czystości powietrza atmosferycznego w latach 2015-2017 prowadzone były przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska WIOŚ. Wyniki przeprowadzonych pomiarów, a także wartości uzyskane na podstawie modelowania w gminach Powiatu Będzińskiego w latach 2015-2017 przedstawiono w tab. 5.

Tabela 5. Wyniki pomiarów jakości powietrza w strefie śląskiej w latach 2015-2017

Lp.	Gminy	PM10	PM2,5	Benzen	SO ₂	NO ₂	Pb
		[µg/m ³]					
2015 r.							
1.	Będzin	42	28	2,3	12	26	0,04
2.	Bobrowniki	41	27	2,3	12	26	0,04
3.	Czeladź	42	28	2,3	12	26	0,04
4.	Mierzęcice	39	25	2,3	12	26	0,04
5.	Psary	41	27	2,3	12	26	0,04
6.	Siewierz	38	26	2,3	12	26	0,04
7.	Sławków	39	26	2,3	12	26	0,04
8.	Wojkowice	41	27	2,3	12	26	0,04
2017 r.							
1.	Będzin	41	27	1,7	11	28	0,02
2.	Bobrowniki	39	26	1,7	10	21	0,02
3.	Czeladź	42	28	1,7	12	30	0,02
4.	Mierzęcice	37	24	1,7	8	20	0,02
5.	Psary	36	26	1,7	10	21	0,02
6.	Siewierz	37	24	1,7	8	21	0,02
7.	Sławków	35	23	1,7	9	19	0,02
8.	Wojkowice	40	27	1,7	12	22	0,02

Źródło: Aktualny stan jakości powietrza w latach 2015-2017, WIOŚ Katowice

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne

Dane do analizy zaczerpnięto z publikowanych Analiz stanu gospodarki odpadami poszczególnych gmin za 2018 r. i 2019 r. oraz z GUS za 2018 r. i 2019 r.

W 2013 r. obowiązek odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych powstających w gospodarstwach domowych przejęły gminy. Ilości odebranych odpadów komunalnych w podziale na gminy powiatu przedstawiono w tab. 6.

Tabela 6. Odpady komunalne odebrane w 2018 r. i w 2019 r. w gminach Powiatu Będzińskiego

Jednostka terytorialna	Odpady z nieruchomości zamieszkałych						Odpady komunalne z nieruchomości niezamieszkałych
	Odpady komunalne łącznie		Odpady niesegregowane (zmieszane)		Odpady zebrane selektywnie „u źródła”		
	2018 r.	2019 r.	2018r.	2019 r.	2018 r.	2019 r.	2019 r.
	[Mg/rok]		[Mg/rok]		[Mg/rok]		[Mg/rok]
Będzin	21 934,98	22 474,26	15 600,77	15 116,94	6 334,21	7 357,32	1 946,74

Bobrowniki	5 260,31	5 255,35	3 900,36	3 779,35	1 359,95	1 476,00	507,91
Czeladź	13 681,57	13 239,32	10 523,79	9 600,15	3 157,78	3 639,17	2 493,94
Mierzęcice	3 480,23	3 918,06	2 474,80	2 489,81	1 005,43	1 428,25	572,05
Psary	5 519,86	5 253,36	4 165,76	3 726,78	1 354,10	1 526,58	1 084,36
Siewierz	4 239,05	4 086,22	2 883,38	3 014,98	1 355,67	1 071,24	875,58
Sławków	3 497,48	2 985,98	2 714,68	2 250,60	782,80	735,38	281,03
Wojkowice	3 959,88	3 908,73	2 678,47	2 534,08	1 281,41	1 374,65	520,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Analiz stanu gospodarki odpadami poszczególnych gmin za rok 2018 i za rok 2019 oraz GUS

Odpady z sektora przemysłowego

Jedną z form działania województwa i Powiatu Będzińskiego jest prowadzenie procedury administracyjnej. Marszałek Województwa Śląskiego i Starosta Będziński na bieżąco wydają pozwolenia i zezwolenia w zakresie gospodarki odpadami. Z kolei decyzje na terenach zamkniętych wydaje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach.

Ilość wytwarzanych odpadów przemysłowych w podziale na gminy przedstawiono w tab. 7.

Tabela 7. Ilość wytworzonych odpadów w latach 2018-2019 w podziale na gminy Powiatu Będzińskiego

Jednostka terytorialna	Ilość wytwarzanych odpadów w latach [Mg/rok]	
	2018 r.	2019 r.
Będzin	427 726,0667	156 388,6205
Bobrowniki	2 079,636	1 404,333
Czeladź	15 019,4917	11 483,5347
Mierzęcice	3 282,4154	9 998,0787
Psary	2 103,118	9 849,911
Siewierz	18 488,7244	7 010,1411
Sławków	1 211,5538	976,894
Wojkowice	30 074,0229	9 213,8831
RAZEM Powiat Będziński	499 985,0289	206 325,3961

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wojewódzkiego Systemu Odpadowego

Hałas

Ogólnie hałas można podzielić na: komunikacyjny (drogowy, kolejowy, tramwajowy i lotniczy) oraz przemysłowy. Głównym źródłem, ze względu na przestrzenny charakter oddziaływania, na terenie Powiatu Będzińskiego jest hałas komunikacyjny. Hałas przemysłowy ma nieco mniejszy udział w emisji uciążliwych dźwięków, a jego oddziaływanie ma charakter lokalny.

Hałas drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych tak, więc ma charakter liniowy. Na poziom tego hałasu wpływ ma przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg.

Na obszarze powiatu będzińskiego przecinają się ważne szlaki komunikacyjne:

- drogi krajowe: nr 78 (biegnąca od granicy z Czechami, przez Gliwice, do Chmielnika), nr 86 (dzięki scaleniu z drogą krajową nr 1 stanowiąca połączenie Katowic i miast Zagłębia Dąbrowskiego z Łodzią, Częstochową oraz Żywcem), nr 94 (Zgorzelec - Korczowa), autostrada A1 (łącząca

powiat z aglomeracją Katowicką) oraz droga ekspresowa S1 (odcinek od węzła Pyrzowice z autostradą A1 do węzła Podwarpie z DK1 i DK86).

Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas drogowy stanowi dominujące źródło na rozpatrywanym terenie, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania. Największy zakres przekroczeń (niejednokrotnie powyżej 10 dB) wykazano na obszarach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg krajowych, przebiegających w granicach powiatu będzińskiego charakteryzujących się wysokimi dobowymi wartościami natężenia ruchu (w tym również ruchu ciężkiego), przy braku zabezpieczeń akustycznych w postaci ekranów dla części terenów podlegających ochronie akustycznej. W otoczeniu pozostałych ulic stwierdzone przekroczenia są znacznie mniejsze i mieszczą się w zakresie do 10 dB.

Sieć dróg na terenie powiatu wg GUS (stan na 31.12.2019 r.) ma długość:

- drogi gminne w powiecie:
 - o nawierzchni twardej – 379,8 km,
 - o nawierzchni twardej ulepszonej – 354,5 km,
 - o nawierzchni gruntowej – 49,8 km,
- drogi powiatowe wg typu nawierzchni:
 - o nawierzchni twardej – 290,0 km,
 - o nawierzchni twardej ulepszonej – 281,5 km,
 - o nawierzchni gruntowej – 16,4 km.

Całkowita długość dróg powiatowych na omawianym terenie wynosi 319,115 km.

Hałas kolejowy odgrywa mniej znaczącą rolę od hałasu drogowego pomimo faktu, iż województwo śląskie posiada jeden z największych węzłów komunikacji kolejowej w Polsce.

Na obszarze powiatu będzińskiego przecinają się ważne szlaki komunikacyjne:

- linie kolejowe: nr 1 (Warszawa Zachodnia – Katowice), nr 62 (Tunel – Sosnowiec Główny), nr 65 (Most na rzece Bug – Sławków Południowy), nr 154 (Łazy Dąbrowa Górnicza Towarowa), nr 171 (Dąbrowa Górnicza Towarowa – Panewnik), nr 182 (Tarnowskie Góry – Zawiercie), nr 183 (Dąbrowa Górnicza Ząbkowice – Będzin Łagisza), nr 661 (Dąbrowa Górnicza Towarowa – Koziół), nr 674 (Sławków LHS – Euroterminal Sławków).

Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas kolejowy nie generuje przekroczeń standardów akustycznych na terenie powiatu i ogranicza się bezpośredniego do otoczenia linii kolejowych.

Zgodnie z oceną przedstawioną w opracowaniu Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego z 2019 r. nie stwierdzono ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego związanego eksploatacją linii kolejowych na terenie powiatu będzińskiego w odniesieniu do wskaźnika L_{DWN} jak i L_N .

Należy zaznaczyć, iż na terenie powiatu nie stwierdzono terenów zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu kolejowego, dla których warunki klimatu akustycznego określane są mianem „złych” lub „bardzo złych”, zarówno w odniesieniu do wskaźnika L_{DWN} jak i L_N .

Linie tramwajowe na terenie powiatu położone są wyłącznie w obrębie miast Będzin oraz Czeladź.

Na obszarze powiatu będzińskiego przecinają się ważne szlaki komunikacyjne:

- linie tramwajowe: nr 21 (Dąbrowa Górnicza Tworzeń Huta Katowice – Sosnowiec Milowice Pętla), nr 22 (Dąbrowa Górnicza Tworzeń Huta Katowice – Czeladź Komendantów), nr 24 (Sosnowiec Sielec Osiedle Zamkowa – Sosnowiec Dworzec PKP), nr 26 (Mysłowice Dworzec PKP – Sosnowiec Milowice Pętla), nr 27 (Sosnowiec Kazimierz Górniczy Pętla – Będzin Osiedle Zamkowe Pętla) i nr 28 (Dąbrowa Górnicza Urząd Pracy Pętla – Będzin Osiedle Zamkowe Pętla).

Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas tramwajowy stanowi drugie po drogowym dominujące źródło na rozpatrywanym terenie, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania. Analizy przeprowadzone na etapie „Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego” wykazały, iż hałas tramwajowy generując dużo mniejszy zakres przekroczeń (w odniesieniu do hałasu drogowego), których zasięg ogranicza się do bezpośredniego otoczenia linii tramwajowych. Stwierdzone przekroczenia są z reguły do 5 dB i występują wzdłuż linii tramwajowych w Będzinie (głównie odcinki Rondo Nerka – Zajezdnia tramwajowa Będzin wzdłuż ul. Gzichowskiej i ul. Jasielskiej oraz Rondo Nerka – Granica gminy wzdłuż ul. Małobądzkiej), dla których natężenie ruchu taboru jest wysokie, a w ich bezpośrednim otoczeniu znajduje się zwarta zabudowa mieszkaniowa. Nieznaczące wartości przekroczeń, głównie w przedziale do 5 dB odnotowano również wzdłuż linii tramwajowej na odcinku Granica gminy – Pętla przy ul. Kombatantów w Czeladzi.

Zgodnie z oceną przedstawioną w opracowaniu Mapy akustycznej Powiatu Będzińskiego z 2019 r. powierzchnia terenów w granicach administracyjnych powiatu zagrożonych długookresowym hałasem tramwajowym, ocenianym za pomocą wskaźnika LDWN, na których stan środowiska określa się jako „niedobry” i „zły” wynosi 0,103 km². Na obszarach tych zlokalizowanych jest 270 lokali mieszkalnych, zamieszkiwanych przez 661 osób. Powierzchnia obszarów najbardziej zagrożonych hałasem tramwajowym w porze nocnej, ocenianym za pomocą wskaźnika LN, na których stan środowiska określany jest jako „niedobry” i „zły” wynosi 0,127 km². Na terenach tych znajduje się 354 lokale mieszkalne, zamieszkałe łącznie przez 836 osób. Należy zaznaczyć, iż na terenie powiatu nie stwierdzono terenów zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu kolejowego, dla których warunki klimatu akustycznego określane są mianem „bardzo złych”, zarówno w odniesieniu do wskaźnika L_{DWN} jak i L_N.

W obrębie powiatu funkcjonuje Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach (MPL), które jest źródłem hałasu lotniczego. Położony jest on na terenie dwóch gmin w dwóch odrębnych powiatach: w gminie Ożarówce (powiat tarnogórski) oraz częściowo na terenie gminy Mierzęcice (powiat będziński). MPL jest regionalnym portem lotniczym dla całego województwa śląskiego, a pod względem odprawionych pasażerów oraz liczby operacji lotniczych znajduje się na trzecim miejscu wśród polskich portów lotniczych (za lotniskiem w Warszawie im. Chopina i Krakowie - Balicach im. Jana Pawła II).

W przypadku hałasu pochodzenia lotniczego należy zakładać, iż całość terenów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem zawiera się wewnątrz ustanowionego Obszaru Ograniczonego Użytkowania. Strefą OOU na terenach gminy Siewierz objęta jest powierzchnia ok. 4,5 km², na której zlokalizowanych jest 91 lokali mieszkalnych, zamieszkiwanych łącznie przez 243 osoby. W przypadku hałasu pochodzenia lotniczego należy zakładać, iż całość terenów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem zawiera się wewnątrz ustanowionego Obszaru Ograniczonego Użytkowania. Strefą OOU na terenach gminy Mierzęcice objęta jest powierzchnia ok. 2,3 km², na której zlokalizowanych jest 48 lokali mieszkalnych zamieszkiwanych łącznie przez 127 osób.

Hałas ruchu lotniczego obejmuje swym zasięgiem duże obszary. Najbardziej narażone są tereny położone na przedłużeniu osi startu i lądowania samolotów, gdzie zasięg oddziaływania może wynosić do kilkunastu, a nawet do kilkudziesięciu kilometrów, w zależności od pory dnia i wskaźnika oceny hałasu.

Głównymi źródłami hałasu związanymi z funkcjonowaniem lotniska jest ruch samolotów i operacje naziemne tj. grzanie czy próby silników.

Sejmik Województwa Śląskiego, Uchwałą Nr IV/53/12/2014 z dnia 25 sierpnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. poz. 4405 z dnia 01 września 2014 r.) utworzył obszar ograniczonego użytkowania dla Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice” w Pyrzowicach. W uchwale określono granice obszaru jak również ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu i wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenów.

W obszarze ograniczonego użytkowania zabroniono:

- przeznaczania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, a także pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub części na cele mieszkaniowe, a także na szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- budowy nowych budynków mieszkalnych, a także szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży.

Obszar ograniczonego użytkowania obejmuje częściowo Gminy Mierzęcice i Siewierz.

Hałas przemysłowy generowany jest przez zakłady produkcyjne i usługowe. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych, np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. Pomiar hałasu przemysłowego nie jest prowadzony systematycznie ani regularnie, zazwyczaj jest przeprowadzany w skutek interwencji.

Na terenie Powiatu Będzińskiego znajduje się wiele przedsiębiorstw prowadzących działalność o charakterze produkcyjnym i usługowym, które można uznać za źródła hałasu.

Pola elektromagnetyczne

Instalacje radiokomunikacyjne

Na terenie Powiatu Będzińskiego głównym operatorem telefonii stacjonarnej jest Orange Polska S.A. Najlepsza sytuacja w zakresie dostępności telekomunikacyjnej występuje w obszarach miejskich.

Ponadto na terenie powiatu usługi telekomunikacyjne świadczą operatorzy telefonii komórkowych, których szybki rozwój spowodował wzrost źródeł emisji PEM w postaci stacji bazowych. Według wykazu pozwoleń radiowych dla stacji GSM/UMTS/LTE oraz CDMA, wydawanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej wynika, iż w Powiecie Będzińskim, istnieje ponad sto stacji bazowych telefonii komórkowej.

W latach 2015-2019 pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa śląskiego wykonywał Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Przeprowadzone zostały pomiary na terenie 6 gmin Powiatu Będzińskiego. W tab. 8 przedstawiono wyniki tych pomiarów. Pomiary nie wykazały przekroczenia poziomu dopuszczalnego 7 V/m.

Tabela 8. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz w gminach Powiatu Będzińskiego w latach 2015-2019

Lp.	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego poziomu pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz (składowej elektrycznej E) w środowisku	Natężenie pola elektrycznego E* [V/m]
2015 r.			
1.	20.08.2015	ul. Juliana Ursyna Niemcewicza, Dzielnica Małobądz – miasto Będzin	0,29**
2.	24.04.2015	Rynek – miasto Czeladź	0,22
3.	21.07.2015	ul. Wolności, Mierzęcice	0,20**
4.	03.09.2015	ul. Jana III Sobieskiego, Wojkowice	1,08
2016 r.			
5.	25.08.2016	Rynek Miasta – miasto Sławków	0,34**
2017 r.			
6.	21.08.2017	ul. Wspólna, Dzielnica Małobądz – miasto Będzin	0,43

7.	08.08.2017	Rynek – miasto Siewierz	0,19**
2018 r.			
8.	26.07.2018	ul. Juliana Ursyna Niemcewicza, Dzielnica Małobądz – miasto Będzin	0,31**/^
9.	05.07.2018	Rynek – miasto Czeladź	0,25
10.	20.08.2018	ul. Wolności, Mierzęcice	0,24**/^
11.	19.09.2018	ul. Jana III Sobieskiego, Wojkowice	1,1
2019 r.			
12.	22.07.2019	Rynek Miasta – miasto Sławków	0,37

Źródło: WIOŚ Katowice, sprawozdania z badań za lata 2015-2019

Wyjaśnienia: * - średnia wartość arytmetyczna wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych PEM w zakresie częstotliwości 100kHz-3GHz, w danym punkcie obserwacji w środowisku

** - wynik pomiaru poniżej dolnego przedziału zakresu akredytacji laboratorium w odniesieniu do metody badawczej

^ - wynik pomiaru poniżej progu czułości sondy pomiarowej pola elektrycznego, serii EF 0391, E – Field Probe, 100 kHz-3GHz

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu związane są z zasobami przyrodniczymi, klimatem, krajobrazem i zanieczyszczeniem powietrza, hałasem, glebami i zasobami naturalnymi, zagrożeniem wód powierzchniowych i podziemnych, zagrożeniem ze strony powodzi oraz gospodarką odpadami.

Do czynników stanowiących zagrożenie dla środowiska przyrodniczego należą zagrożenia abiotyczne: susze i okresy wysokich temperatur w okresie wegetacyjnym, gwałtowne silne wiatry, okiść i szadź, przymrozki wiosenne, powodzie, długotrwałe i obfite opady deszczu w okresie wczesnego lata powodujące erozję gleb i niszczące drogi, erozja gleby, zagrożenia biotyczne: szkodniki owadzie, występowanie grzybów pasożytniczych, szkody od zwierzyny roślinożernej i gryzoni, zagrożenia antropogeniczne: zanieczyszczenie powietrza, dawne funkcjonowanie zakładów chemicznych i związane z tym skażenie gleb i wód podziemnych, zagrożenia wynikające z urbanizacji terenu, intensywna penetracja terenów leśnych przez zbieraczy grzybów i owoców leśnych, zagrożenia pożarami.

Na środowisko Powiatu Będzińskiego oddziaływać będą czynniki antropogeniczne, tj. przedsięwzięcia inwestycyjne i budowlane określone w harmonogramie Programu. Oddziaływanie to występować będzie przede wszystkim na etapie realizacji inwestycji. Szczegółowy opis inwestycji, ich oddziaływania oraz koniecznych działań zapobiegawczych, ograniczających oraz kompensacyjnych przedstawiono w pkt. 7 i 8 niniejszego opracowania.

Dla powierzchni lasów główne zagrożenia związane są z pożarami. Pewne zagrożenie mogą powodować także szkodniki. W związku z powyższym niezbędne są działania pielęgnacyjne zaplanowane do realizacji w niniejszym dokumencie. W związku z realizacją inwestycji zagrożeniem może być zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi w wyniku awarii wykorzystywanego sprzętu i środków transportu, zanieczyszczenie powstającymi odpadami lub niewłaściwie przechowywanymi materiałami.

Zjawisko zanieczyszczenia gleb na terenie Powiatu Będzińskiego odnosi się głównie do obecności metali ciężkich takich jak: ołów, kadm, cynku, niklu. Zanieczyszczenia te występują przede wszystkim:

- na terenach skażonych i rekultywowanych,
- w otoczeniu dużych zakładów przemysłowych,
- w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów.

Na terenie Powiatu Będzińskiego głównymi zagrożeniami dla powierzchni ziemi są:

- lokalne zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi, ołowiem, kadmem, cynkiem i niklem.

Głównymi zagrożeniami i problemami w ochronie zasobów kopalin są:

- ingerencja w środowisko naturalne powodująca jego zanieczyszczenie lub zubożenie jego walorów,
- przekształcenie krajobrazu, które może być powodem obniżenia wartości estetycznych,
- kosztowny i złożony proces rekultywacji terenów zdegradowanych po zakończeniu eksploatacji,
- nielegalne wydobycie kopalin.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Powiatu Będzińskiego są:

- odpady przemysłowe i komunalne, które generują do środowiska specyficzne składniki mineralne: siarczany, chlorki oraz metale. Zanieczyszczenia zawarte w odpadach na skutek wymywania przez wody opadowe przedostają się do wód powierzchniowych, a w wyniku infiltracji zanieczyszczają również wody podziemne. Składowiska na terenie powiatu posiadają piezometry, w których mierzony jest poziom lustra wody i badana jakość wody podziemnej,
- ścieki komunalne, deszczowe i przemysłowe – pomimo działających oczyszczalni ścieków, ze względu na stopień skanalizowania, część ścieków bytowo-gospodarczych odprowadzana jest do cieków powierzchniowych,
- ścieki deszczowe przede wszystkim z centrów miast i gmin, dróg przelotowych oraz parkingów i stacji paliw zanieczyszczają wody powierzchniowe i podziemne głównie substancjami ropopochodnymi sptukiwanymi z nawierzchni,
- brak kanalizacji – z części terenów nie posiadających kanalizacji sanitarnej ścieki odprowadzane są do nieszczelnych, przydomowych osadników – szamb, skąd zanieczyszczenia przedostają się do wód gruntowych oraz do cieków powierzchniowych. Ścieki socjalno-bytowe wprowadzają głównie zanieczyszczenia wyrażone jako BZT5, ChZT, azot amonowy i fosforany,
- hodowle przemysłowe – najbardziej niebezpieczne dla środowiska wodnego są gospodarstwa rolne prowadzące hodowle, z uwagi na produkowaną gnojowicę. Nieprawidłowe wylewanie gnojowicy na pola i ich nawożenie, zanieczyszcza wody podziemne powodując wzrost zawartości związków azotu, zmianę barwy, zapachu, podwyższoną utlenialność oraz możliwość wystąpienia zanieczyszczeń bakteriologicznych,
- tereny przemysłowe – antropogeniczna zmiana powierzchni terenu w skutek działalności gospodarczej prowadzonej przez zakłady przemysłowe. Dotyczy to również ścieków przemysłowych, niewystarczająco podczyszczonych przed odprowadzeniem. Zagrożenie skażenia gleby występujące na terenach zdegradowanych (poprzemysłowych). Gleby te zawierają ponadnormatywne zawartości metali ciężkich. Zanieczyszczenia te wymywane wodami opadowymi, przedostają się do wód powierzchniowych i podziemnych,
- transport drogowy i kolejowy – zagrożeniem dla środowiska wodnego są spływy opadowe z dróg i nasypów kolejowych, które niosą substancje organiczne (materiały pędne, smary, oleje, środki czyszczące i konserwujące i inne) oraz substancje nieorganiczne (sole używane przy gołodzi i inne),
- ciekii powierzchniowe prowadzące wody pozaklasowe zanieczyszczenia wód powierzchniowych stają się udziałem również wód podziemnych w obszarach występowania więzi hydraulicznej między nimi i lokalizacji ciekii w zasięgu wpływu drenażu wywołanego eksploatacją studni.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu Będzińskiego jest komunikacja oraz niska emisja. W wyniku spalania paliw w silnikach samochodowych do atmosfery przedostają się zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory (szczególnie benzen) oraz pyły zawierające m. in. związki ołowiu, kadmu, niklu i miedzi. W okresie zimowym, zanieczyszczenia komunikacyjne mogą powodować powstawanie smogu, a w okresie letnim tzw. smogu fotochemicznego. Zanieczyszczenia emitowane przez pojazdy w wyniku reakcji fotochemicznej przyczyniają się do tworzenia ozonu przyziemnego. Największa

emisja tych zanieczyszczeń zlokalizowana jest w rejonach dróg o dużym natężeniu ruchu. Niska emisja na terenie powiatu związana jest z indywidualnymi środkami ciepłowniczymi w gospodarstwach domowych, które w przeważającej ilości wykorzystują jako źródło energii węgiel kamienny, często gorszego gatunku. Do czasu wejścia w życie uchwały antysmogowej (Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa a Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji) dość często spalane były także floty, muły i koncentraty. Ponadto nadal zdarza się niedopuszczalne przepisami prawa spalanie różnego rodzaju materiałów odpadowych, w tym odpadów komunalnych, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym. Źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza stanowi także działalność przemysłowa zakładów produkcyjnych i usługowych funkcjonujących na terenie Powiatu Będzińskiego.

Kolejnym czynnikiem decydującym o stanie jakości powietrza jest emisja komunikacyjna, której największe stężenia lokują się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, szczególnie w rejonie ważnych szlaków komunikacyjnych - drogi krajowe: nr 78 (biegnąca od granicy z Czechami, przez Gliwice, w kierunku Kielc), nr 86 (z Katowic do Warszawy) oraz nr 94 (z Wrocławia do Krakowa), autostrada A4 oraz droga ekspresowa S1.

Najbardziej znacząca jest trasa A1, łącząca powiat z aglomeracją katowicką. Trasa pełni także rolę drogi tranzytowej dla obszaru Śląsk – Polska północna.

Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon pojazdów i nawierzchni dróg.

W związku z realizacją inwestycji zagrożeniem może być zwiększona emisja hałasu pochodząca z maszyn i środków transportu wykorzystywanych w trakcie prac.

5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Wszystkie działania przewidziane do realizacji w ramach projektu POŚ dla Powiatu Będzińskiego z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska. Natomiast poprawa jakości środowiska wpłynie pozytywnie na standard życia mieszkańców i ich zdrowie. Brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska. Do potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji POŚ dla Powiatu Będzińskiego należą:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków i niekontrolowanym ich odprowadzaniem,
- wzrost zużycia surowców, energii, wody oraz zmniejszanie się zasobów wodnych,
- pogorszenie jakości powietrza,
- postępująca degradacja gleb,
- zwiększająca się ilość powstających odpadów,
- utrata bioróżnorodności,
- degradacja walorów krajobrazu,
- zmniejszanie się zasobów leśnych,
- zwiększenie narażenia mieszkańców na ponadnormatywne natężenie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Poniżej przedstawiono potencjalne zmiany, jakie mogłyby mieć miejsce w przypadku braku realizacji ustaleń Programu, w poszczególnych komponentach ochrony środowiska i innych działaniach wspomagających:

Ochrona klimatu i jakość powietrza

Przyjęte w Programie cele tj. „Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego” i „Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich” realizowane będą między innymi poprzez realizację i wdrożenie aktualnie obowiązującego Programu ochrony powietrza (POP) dla terenu województwa śląskiego, zgodnie z wynikami rocznej oceny jakości powietrza w strefie śląskiej, a także poprzez realizację planów gospodarki niskoemisyjnej i programów ograniczania niskiej emisji na szczeblu gmin. Bardzo ważną sprawą jest przebudowa i rozbudowa dróg oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, a montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gmin powiatu. Ponadto bardzo istotną kwestią jest także projekt Energia słoneczna w obiektach użyteczności publicznej Powiatu Będzińskiego – zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych, ochrona środowiska.

Zaniechanie działań zmierzających do ograniczenia emisji gazów i pyłów do atmosfery może prowadzić do stopniowego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego. Brak wdrożenia proekologicznych inwestycji spowoduje pogarszanie się jakości powietrza, na którą wpływ ma emisja komunikacyjna, niska, przemysłowa. Dlatego pozostawienie infrastruktury drogowej w obecnym stanie także wpłynie niekorzystnie na czystość powietrza.

W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa

Przyjęty w Programie cel „Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego”, realizowany będzie poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, promocyjnych i propagujących wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody, budowę i przebudowę oraz modernizację sieci kanalizacji, w tym deszczowej, prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, a także poprzez budowę, przebudowę i modernizację budowli przeciwpowodziowych.

Zaniechanie działań zmierzających do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych może prowadzić do wystąpienia niekorzystnych zmian jakości wody.

W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Zasoby przyrodnicze

Jednym z ważnych ustaleń Programu jest „Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska”. Zaniechanie działań zmierzających do rozwoju bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej i braku realizacji działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat obszarów Natura 2000 i innych walorów przyrodniczych powiatu oraz brak usuwania roślinności inwazyjnej może spowodować szereg nieodwracalnych zmian w ich strukturze, a w konsekwencji prowadzić do zanikania elementów różnicujących, takich jak zadrzewienia, zakrzewienia, torfowiska, wilgotne łąki, które pełnią funkcje środowiskotwórcze i krajobrazowe. Zmniejszenie różnorodności krajobrazu spowoduje zanik części siedlisk, a tym samym zaburzenie fauny.

W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony przyrody jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Ochrona lasów

Przyjęty w Programie cel w zakresie ochrony lasów to „Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska” realizowany będzie w oparciu o zakup sadzonek drzew i prowadzenie nadzoru nad lasami.

Brak realizacji założonych ustaleń tego dokumentu może m. in. spowodować: zahamowanie wzrostu ilościowego i jakościowego zasobów leśnych, a nawet ich zmniejszenie (np. na skutek

pożarów lub w wyniku nieracjonalnej gospodarki w lasach prywatnych) oraz ograniczenie korzystnych dla środowiska funkcji ochronnych lasów, zwłaszcza w zakresie ochrony gleb i wód, przyrody oraz ich roli krajobrazowej.

Gleby i zasoby naturalne

Przyjęte w Programie cele ochrony powierzchni ziemi, w tym gleb tj. „*Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska*” i „*Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego*” realizowane będą poprzez prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi oraz prowadzenie i aktualizowanie rejestru zanieczyszczeń potencjalnych historycznych.

Brak realizacji założonych ustaleń dokumentu może m. in. prowadzić do zanieczyszczania gleb poprzez nieracjonalne stosowanie w uprawie nawozów, a także niekontrolowane odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do gleby oraz do braku kontroli nad stopniem czystości gleb powiatu.

Ponadto brak realizacji założonych ustaleń może spowodować niekontrolowane wydobycie surowców naturalnych, co może wpłynąć negatywnie na stan powierzchni ziemi oraz na krajobraz.

Zagrożenia hałasem

Projekt Programu zakłada „*Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego*” m.in. poprzez działania związane z ochroną przed hałasem. Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu ochrony przed hałasem będzie miało niekorzystny wpływ, przede wszystkim na zdrowie ludzi.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawianiu odpadów

Projekt Programu zakłada „*Gospodarkę odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym*” poprzez prowadzenie nadzoru administracyjnego nad wydanymi decyzjami z zakresu gospodarki odpadami i kontrolę przedsiębiorców.

Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu gospodarki odpadami może doprowadzić do niewłaściwego postępowania z odpadami w sektorze przemysłowym.

Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna ma na celu „*Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa*”. Prawo do informacji o środowisku jest jednym z najważniejszych instrumentów ochrony środowiska i elementem, dzięki któremu społeczeństwo ma możliwość wpływania na procesy podejmowania decyzji, których skutki mają znaczenie dla środowiska. Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie ochrony środowiska podejmowane w ramach Programu zmierzają do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

Brak podejmowania działań w tym zakresie sprzyjać będzie rozwojowi konsumpcyjnego stylu życia, zwiększonemu zapotrzebowaniu na surowce, wodę i energię, wzrostowi zanieczyszczenia środowiska. Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu edukacji ekologicznej jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

W przypadku, Program ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028 nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać, dlatego realizacja Programu jest niezbędnie konieczna.

6. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

6.1. Identyfikacja i ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko zadań ujętych w projekcie POŚ

W „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” ujęte zostały zadania własne Powiatu - finansowane z budżetu oraz zadania koordynowane - finansowane ze źródeł zewnętrznych.

Identyfikację i ocenę poszczególnych zadań dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem pozytywnych, negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska, takie jak: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz i klimat, zasoby naturalne oraz obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, pomniki przyrody, siedliska gatunków chronionych i korytarze ekologiczne. Do zinwentaryzowanych siedlisk gatunków chronionych należą obszar ochrony siedlisk obejmujący kompleksy łąk zajęte przez dwa gatunki modraszków (obszar Natura 2000 łąki w Sławkowie) i siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków (Brynicka terasa). Natomiast obszar starorzecza rzeki Przemszy, usytuowany na części nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym działki 8391, położonej w Siewierzu to użytek, który ma bezpośrednie powiązanie z obszarem, który przyrodniczo jest bardzo cenny i stanowi istotny korytarz migracyjny, a mianowicie z doliną rzeki Czarnej Przemszy. Oceniono także wpływ na zdrowie ludzi oraz zabytki i dobra materialne.

W poniższej tab. 9 oceniono zadania wynikające bezpośrednio z harmonogramu zadań wyznaczonych w POŚ. Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych przedstawiono stosując następujące oznaczenia:

Rodzaje oddziaływań – definicje:

Bezpośrednie **(B)** - bez interwału czasowego, bez przekształcenia substancji, bez procesów pośrednich, np. wycinka drzew – na krajobraz, budowa drogi – zniszczenie powierzchni gruntów,

Pośrednie **(P)** - z interwałem czasowym, z przekształceniem substancji, z procesami pośrednimi, np. wycinka drzew – na zwierzęta, budowa drogi – na wodę, rośliny.

Charakter prawdopodobnych oddziaływań - oznaczenia:

- Prawdopodobne umiarkowane negatywne oddziaływanie
- 0 Prawdopodobny brak oddziaływania
- Prawdopodobne pozytywne oddziaływanie
- Prawdopodobne oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym

Tabela 9. Ocena zadań uwzględnionych do realizacji w projekcie POŚ dla Powiatu Będzińskiego

Komponent	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Obszary chronione i NATURA 2000	Korytarze ekologiczne
Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza	Zarządzanie częścią pasa drogowego dróg powiatowych na terenie gminy Bobrowniki na realizację zadania „Budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego w Dobieszowicach”	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego w Sączowie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Budowa przystani rowerowej wraz z budową ścieżki rowerowej w Wojkowicach przy ul. Plaka	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego A-R w Wojkowicach wraz z budową dróg rowerowych prowadzących do centrum przesiadkowego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Zarządzanie odcinkiem drogi powiatowej w związku z realizacją zadania „Przebudowa ul. Krakowskiej w Siewierzu”	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa ul. Czesława Miłosza w Będzinie (dawna Nawotki)	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa ul. Marii Dąbrowskiej w Bobrownikach – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 1716S ul. Długa w Siewierzu	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4722S ul. Sielecka w Będzinie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4701S ul. Katowicka w Czeladzi	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa mostu w ciągu DP ul. Szkolna w Preczowie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0

Komponent	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Obszary chronione i NATURA 2000	Korytarze ekologiczne
	Przebudowa DP 3803S od granicy powiatu do skrzyżowania z ul. Podżarze w miejscowości Dziewki	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4708S ul. Wojska Polskiego w Będzinie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4700S ul. Sobieskiego w Wojkowicach	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4719S ul. Poczтова w Dąbiu do ul. Brzozowej w Malinowicach	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 3203S ul. Leśna w Sączowie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa mostu w ciągu DP 4738S ul. Piastów w Żeliszawicach	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4719S ul. Wiejska w Sarnowie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4753S ul. Dąbrowska w Wojkowicach Kościelnych	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa drogi powiatowej 4720S – ul. Odkrywkowa w Będzinie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4721S ul. Zagórska w Będzinie etap II	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4724S ul. Dąbrowska w Będzinie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4714S ul. Piłsudskiego w Będzinie	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4731S ul. Dehnelów w Czeladzi	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Rozbiórka wiaduktu drogowego w ciągu DP 4710S ul. Plaka w Wojkowicach	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4744S w Podwarpiu	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0

Komponent	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Obszary chronione i NATURA 2000	Korytarze ekologiczne
	Przebudowa DP 4768S ul. 27 Stycznia w Dobieszowicach	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Przebudowa DP 4746S ul. 21 Stycznia w Przeczycach	0	B	P	P	P	B	B	B	0	P	0	0
	Rozwój komunikacji publicznej i stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z samochodów na rzecz transportu zbiorowego	0	B	P	P	P	B	B	B	0	B	0	0
	Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi	0	B	P	P	P	B	P	B	0	P	0	0
	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza poprzez upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic i wprowadzenie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich	0	P	P	P	P	P	P	P	0	0	0	0
	Realizacja planów gospodarki niskoemisyjnej i programów ograniczania niskiej emisji w gminach Powiatu Będzińskiego	0	B	P	P	P	B	0	P	0	0	0	0
	Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w poszczególnych gminach Powiatu Będzińskiego	0	B	P	P	P	B	0	P	0	0	0	0
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej należących do Powiatu Będzińskiego	0	B	0	0	0	B	0	P	0	0	0	0
	Ograniczenie niskiej emisji poprzez działania termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej z terenu Powiatu Będzińskiego – Dom Pomocy Społecznej w Będzinie	0	B	0	0	0	B	0	P	0	0	0	0

Komponent	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Obszary chronione i NATURA 2000	Korytarze ekologiczne
	Termomodernizacja budynku Powiatowe Centrum Usług Społecznych wraz z mieszkaniami chronionymi – Będzin, ul. Krakowska 11	0	B	0	0	0	B	0	P	0	0	0	0
	Wymiana źródła ogrzewania z węglowego na gazowe w budynkach oświatowych: II LO w Będzinie, ZSOiT w Wojkowicach, ZSS w Czeladzi	0	B	0	0	0	B	0	P	0	0	0	0
	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez kompleksową termomodernizację	0	B	0	0	0	B	0	P	0	0	0	0
	Energia słoneczna w obiektach użyteczności publicznej Powiatu Będzińskiego – zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych, ochrona środowiska	0	P	P	P	0	P	0	P	0	0	0	0
	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczności oraz środków prewencyjny	0	B	P	P	P	P	0	0	0	0	0	0
	Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gmin Powiatu Będzińskiego	0	B	P	P	P	B	0	P	0	0	0	0

Komponent	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Obszary chronione i NATURA 2000	Korytarze ekologiczne
Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	0	B	P	0	B	0	P	0	0	B	0	0
	Budowa, przebudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	0	B	P	P	B	P	B	B	0	B	P	P
	Realizacja Programu małej retencji dla Województwa Śląskiego - aktualizacja 2016 r.	0	B	P	P	B	0	P	P	0	0	0	0
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	0	B	B	P	B	0	0	0	0	0	0	0
	Budowa, przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych	0	P	P	P	B	P	B	B	B	B	P	P
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym	Nadzór administracyjny nad wydanymi decyzjami z zakresu gospodarki odpadami, w tym kontrole przedsiębiorców	0	B	P	P	P	P	P	P	0	0	0	0

Komponent	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Obszary chronione i NATURA 2000	Korytarze ekologiczne
Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000 oraz walorów przyrodniczych powiatu	P	B	B	B	0	0	P	B	0	0	B	B
	Usuwanie roślinności inwazyjnej	P	B	B	B	0	0	P	B	0	0	B	B
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Zakup sadzonek drzew	P	P	B	B	0	P	P	P	0	0	P	P
	Prowadzenie nadzoru nad lasami	B	P	P	B	P	P	P	B	0	0	P	P

Komponent	Nazwa zadania	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Klimat i powietrze	Gleby i powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki	Obszary chronione i NATURA 2000	Korytarze ekologiczne
Kontrola i zarządzanie ochroną środowiska	Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
	Opracowanie „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P

Z powyższej analizy wynika, iż żadne z zaplanowanych w Programie działań nie spowoduje wyłącznie negatywnego oddziaływania na którykolwiek z komponentów. Prognozuje się, że zdecydowana większość zadań wywoła pozytywny wpływ na środowisko, a jedynie planowane inwestycje mogą powodować oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym, jak i negatywnym. Dotyczy to zadań związanych z: przeciwdziałaniem zmianom klimatu oraz likwidacją źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, zrównoważonym gospodarowaniem wodami, w tym zapewnieniem dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięciem dobrego stanu wód oraz ochroną przed hałasem.

1. Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza – planowane działania zapisane w Programie w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwości pojawienia się negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę oraz wagę, dotyczy to głównie zadań związanych z przebudową dróg i mostów, budową przystani rowerowej i ścieżek rowerowych oraz budową zintegrowanego centrum przesiadkowego w Sączowie. Zadania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości, będą miały zdecydowanie pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Takie skutki przyniesie również termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych poprzez kompleksową termomodernizację, wymiana źródła ogrzewania z węglowego na gazowe w budynkach oświatowych: II LO w Będzinie, ZSOiT w Wojkowicach, ZSS w Czeladzi oraz montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gmin Powiatu Będzińskiego.

2. Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód – działania zaplanowane w ramach tego komponentu będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, pomimo ewentualnie mogących wystąpić negatywnych oddziaływań, o znacznie mniejszej skali, jedynie na etapie budowy i modernizacji sieci kanalizacji oraz budowy budowli przeciwpowodziowych. Należy podkreślić, iż mimo bezsprzecznego pozytywnego oddziaływania tych przedsięwzięć na środowisko, lokalnie pojawić się mogą negatywne skutki oddziaływań tych inwestycji, wyłącznie na etapie ich realizacji.

3. Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym – zadania przewidziane do realizacji w ramach tego komponentu wynikają z obowiązku wydawania decyzji administracyjnych w gospodarce odpadami i przeprowadzania kontroli przedsiębiorców w zakresie spełniania zapisów wydanej przez Starostę decyzji.

4. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu i wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej – działania związane z obszarami przyrodniczo cennymi i lasami skutkować powinny poprawą funkcjonowania ekosystemów na terenie powiatu. Obszary chronione oraz lasy stanowią bufor niekorzystnych oddziaływań człowieka na inne komponenty środowiska:

- poprawiają mikroklimat i jakość powietrza,
- retencjonują i oczyszczają wody opadowe,
- stanowią środowisko życia roślin i zwierząt,
- roślinność ogranicza erozję gleby i rozkłada jej zanieczyszczenia,
- lasy i parki mogą osłaniać zabytki przed niekorzystnym oddziaływaniem środowiska, często same stanowią dziedzictwo kulturowe lub są integralną częścią zabytkowych założeń zieleni,
- parki, lasy i tereny zieleni stanowią ważne miejsce wypoczynku mieszkańców, zmniejszając uciążliwość takie jak hałas, zanieczyszczenie powietrza, zwiększenie temperatury.

W harmonogramie Programu zaplanowano działanie pn. „Zakup sadzonek drzew”. Zadanie polegać będzie na zweryfikowaniu stanu drzew oraz zaproponowane zostaną nowe drzewa mogące stać się pomnikami przyrody. Prace te nie będą wychodziły poza zakres określony w art. 82 ust. 1a

ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Istotnym zadaniem przewidzianym w harmonogramie Programu w ramach ochrony lasów jest także prowadzenie nadzoru nad lasami. Powyższe działania przyczynią się do poprawy stanu ochrony drzew oraz będą miały pozytywny wpływ na środowisko. Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej z kolei, będzie wpływał na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Realizowane będzie również działanie polegające na usuwaniu roślinności inwazyjnej.

5. Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi – zadania przewidziane do realizacji przez Zarząd Powiatu w ramach tego komponentu, mają na celu m.in. prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi oraz prowadzenie i aktualizowanie rejestru zanieczyszczeń potencjalnych historycznych. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko. Nie przewiduje się znaczącego wpływu działań chroniących powierzchnię ziemi na jakość powietrza, krajobraz czy zdrowie ludzi.

6. Zagrożenia hałasem – działania ochronne w obszarze hałasu będą miały w dużej mierze charakter monitoringowy i organizacyjny. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań takich działań. Działaniem najbardziej uciążliwym, mogącym przejawiać negatywne oddziaływanie na środowisko, będzie modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze powiatu.

7. Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji – nie przewiduje się negatywnych oddziaływań realizacji zadań w ramach edukacji ekologicznej. Podejmowane działania sprowadzać się będą do wspierania kształcenia społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska oraz poprawy dostępności informacji o środowisku, a także promowania działań proekologicznych. Pozwoli to zarówno podejmować optymalne działania inwestycyjne i pozainwestycyjne, jak również lepiej monitorować ich realizację.

8. Kontrola i zarządzanie ochroną środowiska – nie przewiduje się negatywnych oddziaływań realizacji zadań w ramach działań systemowych tj. opracowanie dokumentów strategicznych i raportów z tych dokumentów. Program ochrony środowiska pełni rolę kształtującą i wspomagającą system ochrony środowiska.

Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinny zostać środowiskowe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć wymienionych w harmonogramie Programu, dotyczących głównie przebudowy dróg i mostów, budowy przystani rowerowej i ścieżek rowerowych oraz budowy zintegrowanego centrum przesiadkowego w Sączowie, budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej oraz budowy obiektów służących ochronie przeciwpowodziowej. Przedsięwzięcia te, mimo charakteru proekologicznego, lokalnie mogą powodować oddziaływania środowiskowe. Na etapie budowy będą to m.in.:

- naruszenia powierzchni ziemi,
- zakłócenia ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych, a także możliwe zanieczyszczenie powstającymi odpadami lub niewłaściwie przechowywanymi materiałami,
- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych,
- konieczność ewentualnej wycinki drzew i krzewów,
- możliwe zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi w wyniku awarii wykorzystywanego sprzętu i środków transportu.

Działania te są niezbędne w celu poprawy jakości stylu życia mieszkańców. Negatywne oddziaływania pojawiające się w trakcie realizacji ww. inwestycji, po zakończeniu prac zostaną całkowicie wyeliminowane.

6.2. Przewidywane oddziaływanie na istniejące formy ochrony przyrody w tym obszary Natura 2000, pomniki przyrody, zinwentaryzowane siedliska gatunków chronionych i korytarze ekologiczne

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55 t.j. ze zm.) formami ochrony przyrody są:

- parki narodowe,
- rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo - krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Istniejące na terenie Powiatu Będzińskiego formy ochrony przyrody omówione zostały w pkt 3.2.

Nie przewiduje się żadnego bezpośredniego lub pośredniego znacząco negatywnego wpływu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 (w tym – na integralność i spójność sieci Natura 2000) oraz na istniejące formy ochrony przyrody, w tym pomniki przyrody i siedliska gatunków chronionych ani na korytarze ekologiczne, którymi przemieszczają się ssaki i ptaki. Do zinwentaryzowanych siedlisk gatunków chronionych należą obszar ochrony siedlisk obejmujący kompleksy łąk zajęte przez dwa gatunki modraszków (obszar Natura 2000 Łąki w Sławkowie) i siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków (Brynicka terasa). Natomiast obszar starorzecza rzeki Przemszy, usytuowany na części nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym działki 8391, położonej w Siewierzu to użytek, który ma bezpośrednie powiązanie z obszarem, który przyrodniczo jest bardzo cenny i stanowi istotny korytarz migracyjny, a mianowicie z doliną rzeki Czarnej Przemszy. Zasięg oddziaływania nie będzie obejmował obszarów zaliczanych do sieci Natura 2000 oraz innych obszarów chronionych, w tym pomników przyrody, ponieważ inwestycje prowadzone będą poza granicami tych obszarów.

Oddziaływania wynikające z realizacji zadań inwestycyjnych będą minimalizowane oraz kompensowane, w związku z czym nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko.

7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Powyżej w pkt. 6 przedstawione zostały działania, które mogą oddziaływać na środowisko i wywoływać skutki zarówno pozytywne, jak i częściowo negatywne. Realizacja części przedsięwzięć wymagać będzie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, dla której uzyskania konieczne będzie opracowanie karty informacyjnej przedsięwzięcia, a w razie konieczności także raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a także przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. W trakcie realizacji działań Programu ochrony środowiska należy podjąć przede wszystkim środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko tj.:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć z realizacji POŚ,
- miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie

działań adekwatnych do otrzymanych wyników,

- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach oraz w przepisach prawnych,
- konsolidacja informacji o stanie i ochronie środowiska (obecnie są one w posiadaniu różnych podmiotów – Urząd Marszałkowski, WIOŚ, RDOŚ, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Starostwo Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin i inne),
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa.

Inwestycje, które można uznać za wymagające lub mogące wymagać raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko kwalifikuje się na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839).

Potencjalne negatywne oddziaływanie w/w inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ wielkość wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy/przebudowy, jak i w fazie eksploatacji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- selektywne gromadzenie powstających odpadów oraz przekazywanie ich uprawnionym firmom do zbierania lub przetwarzania,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- prowadzenie konsultacji ze społecznością lokalną w celu uniknięcia konfliktów społecznych.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim, na etapie budowy, przebudowa dróg, budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz budowa obiektów służących ochronie przeciwpowodziowej oraz prace termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej. Są to inwestycje, które na obecnym etapie można uznać za wymagające lub mogące wymagać raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839). Należy zaznaczyć, że jest to jedynie wstępna, bardzo ogólna kwalifikacja przedsięwzięć do procedury oceny oddziaływania na środowisko, natomiast szczegółowe kwalifikowanie należy prowadzić na etapie projektowania i realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

W przypadku, gdyby całkowite uniknięcie danego oddziaływania nie było możliwe i istniałoby niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia cennych elementów przyrody, wówczas konieczne byłoby podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Niemniej na obecnym etapie nie przewiduje się zaistnienia takich szkód w środowisku wywołanych realizacją Programu, które wymagałyby przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

Przy realizacji poszczególnych rozwiązań należy szczegółowo przebadać już konkretne przedsięwzięcia pod kątem ich oddziaływania na środowisko. W wyniku tej analizy koniecznym może okazać się podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych bądź kompensacyjnych, np.:

- translokacje populacji gatunków podlegających ochronie prawnej i zagrożonych

- w siedliska zastępcze, jeśli nie istnieje racjonalny sposób na ich zachowanie *in situ*,
- wykupywanie gruntów przeznaczonych dla realizacji celów ochrony przyrody jako rekompensaty za spowodowane straty w środowisku przyrodniczym,
 - stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadku konieczności likwidacji fragmentów zakrzewień lub zadrzewień w dolinach rzecznych,
 - budowa niewielkich zbiorników w dolinach rzecznych jako imitacji starorzeczy (w przypadku konieczności likwidacji naturalnych starorzeczy w związku z wykonywaniem prac hydrotechnicznych),
 - przeznaczanie jak największej powierzchni rekultywowanych wyrobisk czy innych terenów pod naturalną sukcesję, w umownym „ekologicznym” kierunku rekultywacji.

8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie POŚ

Zdecydowana większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnej chłonności środowiska lub też od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie, tj. na etapie projektowania nowych inwestycji takich jak np. drogi należy rozważyć kilka wariantów tak, aby możliwy był wybór takiego, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Należy jednak podkreślić, iż obecnie nie planuje się lokalizacji nowych dróg, a jedynie przebudowę i rozbudowę już istniejących. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można wówczas rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji, tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe, brak realizacji zadań tj. np. przebudowa drogi powiatowej 4720S – ul. Odkrywkowa Będzinie czy przebudowa DP 4708S ul. Wojska Polskiego w Będzinie spowoduje pogorszenie bezpieczeństwa i komfortu podróżowania na drogach powiatowych. Skutki środowiskowe w przypadku braku realizacji działań zaplanowanych w Programie przeanalizowano w pkt. 5.

9. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Przyjmuje się, że metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania będą odpowiadały postanowieniom art. 18, ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 t.j. ze zm.). Na podstawie tego artykułu organ wykonawczy powiatu zobowiązany jest do sporządzania, co 2 lata raportów z wykonania Programu ochrony środowiska i przedstawienia go Radzie Powiatu. Analiza ta powinna zawierać ocenę:

- stopnia wykonania określonych zadań,
- stopnia realizacji przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i zadaniami, a ich wykonaniem oraz analizę tych rozbieżności.

Dla prawidłowej oceny realizacji Programu należy opierać się na wskaźnikach, które przedstawiono w tab. 10.

Tabela 10. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
1.	Przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne (GIOŚ)	PM10, PM2,5, ozon, benzo(α)piren	Brak substancji z przekroczeniami
2.		Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie [Mg/rok]	Ogółem Ze spalania paliw	Zmniejszenie wielkości emisji
3.		Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie [Mg/rok]	Ogółem CO ₂ NO _x CO CO ₂	Zmniejszenie wielkości emisji
4.	Zagrożenia hałasem	Miejsca gdzie poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów (GIOŚ)	ul. Jana III Sobieskiego, Wojkowice – 58,6-68,4 dB	Poziom hałasu nieprzekraczający dopuszczalnych norm
5.			DK78 ul. Wolności, Mierzęcice – 64,2-71,2 dB	Poziom hałasu nieprzekraczający dopuszczalnych norm
6.			ul. Wiejska Sarnów – 55,2-64,7 dB	Poziom hałasu nieprzekraczający dopuszczalnych norm
7.	Pola elektromagnetyczne	Wartość poziomów pól elektromagnetycznych w 2018 r. w gminach powiatu tj.: Będzin, Czeladź, Mierzęcice, Wojkowice Wartość poziomów pól elektromagnetycznych w 2019 r. w gminach powiatu tj.: Sławków	0,31 0,25 0,24 1,1 0,37	<7
8.	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz	Stosunek liczby JCWP o wykazanym co najmniej dobrym stanie/potencjale ekologicznym do ogólnej liczby jednolitych części wód [%] (GIOŚ)	18,75	100

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
9.	osiągnięcie dobrego stanu wód	Stosunek liczby JCWPd o wykazanym co najmniej dobrym stanie wód do ogólnej liczby jednolitych części wód [%] (GIOŚ)	33,3	100
10.		Zużycie wody w gospodarstwach domowych [dam ³ /rok] (GUS, stan na 31.12.2019 r.)	4 941,6	Zmniejszenie zużycia
11.		Zużycie wody na potrzeby przemysłu [dam ³ /rok] (GUS, stan na 31.12.2019 r.)	5 867	Zmniejszenie zużycia
12.		Udział ścieków oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia [%] (GUS, stan na 31.12.2019 r.)	95,0	Zwiększenie
13.		Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ludności ogółem [%] (GUS)	68,5	Zwiększenie
14.		Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków [%] ogólnej liczby ludności (GUS, stan na 31.12.2019 r.)	73,2	Zwiększenie
15.		Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów [%] ludności (GUS, stan na 31.12.2019 r.)	57,7	Zwiększenie
16.	Gospodarka odpadami w obiegu zamkniętym	Masa odebranych z nieruchomości zamieszkałych odpadów komunalnych ogółem [Mg/rok] (dane z gmin, GUS, stan na 31.12.2019 r.)	61 121,28	Zmniejszenie ilości powstających odpadów komunalnych
17.		Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie z nieruchomości zamieszkałych [Mg/rok] (dane z gmin, GUS)	18 608,59	Zwiększenie ilości odpadów komunalnych zbieranych selektywnie
18.		Ilość odebranych z nieruchomości zamieszkałych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg/rok] (dane z gmin, GUS)	42 512,69	Zmniejszenie ilości zmieszanych odpadów komunalnych
19.		Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych	32-55	Zwiększenie
20.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Liczba pomników przyrody [szt.] (GUS, stan na 31.12.2019 r.)	12	Utrzymanie i zachowanie stanu istniejącego lub wzrost
21.		Powierzchnia form ochrony przyrody [ha] (GUS, stan na 31.12.2019 r.)	797,25	Utrzymanie i zachowanie stanu istniejącego lub wzrost

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
22.	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Lesistość [%] (GUS, stan na 31.12.2019 r.)	20,7	Sukcesywnie dalsze zwiększenie zgodnie z KPZL
23.		Powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, nad którą nadzór sprawuje Starosta Będziński [ha]	3 218,9649	Zwiększenie lub utrzymanie lesistości
24.	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz zarządzanie zasobami geologicznymi	Powierzchnia użytków rolnych [ha] (Starostwo Powiatowe)	20 522	Odwrócenie tendencji spadkowej
25.		Powierzchnia gruntów ornych [ha] (Starostwo Powiatowe)	14 069	Odwrócenie tendencji spadkowej
26.		Liczba złóż aktualnie eksploatowanych na podstawie wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	6	Zachowanie lub wzrost

Źródło: Opracowanie własne

10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Powiat Będziński nie jest położony w obszarze przygranicznym, a realizacja projektowanych przedsięwzięć w dokumencie nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny i ewentualne oddziaływanie projektowanych przedsięwzięć będzie miało jedynie zasięg lokalny. Na etapie sporządzania prognozy stwierdzono, że realizacja działań określonych w projekcie Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

11. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 wykonana została zgodnie z art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 247 t.j.). Zakres został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo znak: WOOŚ.411.33.2021.MM z dnia 18 marca 2021 r.) oraz ze Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (Opinia Sanitarna znak: NS-NZ.9022.22.4.2021 z dnia 25 lutego 2021 r.).

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

Przy opracowywaniu „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”, wykorzystano następujące opracowania sporządzone na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym:

- Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030,
- Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,
- Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego,
- Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Zielone Śląskie,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025,
- Program ochrony przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego,
- Aktualizacja Strategii Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2009-2020. Aktualnie w opracowywaniu jest Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027.

W niniejszej Prognozie przeprowadzono ocenę spójności i zgodności Programu ochrony środowiska z celami właściwej polityki w zakresie zmian klimatu, w tym w szczególności z zapisami „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

Ponadto oceniono funkcjonowanie korytarzy ekologicznych określonych w opracowaniu pn. „Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I”.

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest Ogólny Unijny Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego do 2030 r. Program działań skupia się na trzech obszarach priorytetowych: kapitale naturalnym zasobooszczędnej gospodarce niskoemisyjnej i zdrowiu i dobrostanu ludzi.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu związane są z zasobami przyrodniczymi, z jakością powietrza i ochroną klimatu, hałasem, polami elektromagnetycznymi, glebami i zasobami naturalnymi, zagrożeniem wód powierzchniowych i podziemnych, zagrożeniem ze strony powodzi oraz gospodarką odpadami. Kluczowymi aspektami ochrony środowiska na terenie powiatu są:

- ochrona środowiska przyrodniczego przed nadmierną presją antropogeniczną (zagrożenie zachowania odpowiednich struktur i powiązań ekologicznych, niewłaściwie prowadzone zabiegi fitosanitarne i pielęgnacyjne, gospodarka leśna),
- gospodarka wodno-ściekowa (jako źródło zagrożenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych).

Dla powierzchni lasów główne zagrożenia związane są z pożarami. Pewne zagrożenie mogą powodować także szkodniki. Zjawisko zanieczyszczenia gleb na terenie Powiatu Będzińskiego odnosić się głównie do obecności metali ciężkich.

Głównymi zagrożeniami i problemami w ochronie zasobów kopalin są:

- ingerencja w środowisko naturalne powodująca jego zanieczyszczenie lub zubożenie jego walorów,
- przekształcenie krajobrazu, które może być powodem obniżenia wartości estetycznych,
- kosztowny i złożony proces rekultywacji terenów zdegradowanych w wyniku działalności górniczej po zakończeniu eksploatacji,
- nielegalne wydobycie kopalin.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Powiatu Będzińskiego są:

- odpady przemysłowe i komunalne, które generują do środowiska specyficzne składniki mineralne: siarczany, chlorki oraz metale. Zanieczyszczenia zawarte w odpadach na skutek wymywania przez wody opadowe przedostają się do wód powierzchniowych, a w wyniku infiltracji zanieczyszczają również wody podziemne. Składowiska na terenie powiatu posiadają piezometry, w których mierzony jest poziom lustra wody i badana jakość wody podziemnej,
- ścieki komunalne, deszczowe i przemysłowe – pomimo działających oczyszczalni ścieków, ze względu na dość nisko stopień skanalizowania, część ścieków bytowo-gospodarczych odprowadzana jest do cieków powierzchniowych,
- ścieki deszczowe przede wszystkim z centrów miast i gmin, dróg przelotowych oraz parkingów i stacji paliw zanieczyszczają wody powierzchniowe i podziemne głównie substancjami ropopochodnymi splukiwanymi z nawierzchni,
- brak kanalizacji – z części terenów nie posiadających kanalizacji sanitarnej ścieki odprowadzane są do nieszczelnych, przydomowych osadników – szamb, skąd zanieczyszczenia przedostają się do wód gruntowych oraz do cieków powierzchniowych. Ścieki socjalno-bytowe wprowadzają głównie zanieczyszczenia wyrażone jako BZT5, ChZT, azot amonowy i fosforany,

- hodowle przemysłowe – najbardziej niebezpieczne dla środowiska wodnego są gospodarstwa rolne prowadzące hodowle, z uwagi na produkowaną gnojowicę. Nieprawidłowe wylewanie gnojowicy na pola i ich nawożenie, zanieczyszcza wody podziemne powodując wzrost zawartości związków azotu, zmianę barwy, zapachu, podwyższoną utlenialność oraz możliwość wystąpienia zanieczyszczeń bakteriologicznych,
- tereny przemysłowe – antropogeniczna zmiana powierzchni terenu w skutek działalności gospodarczej prowadzonej przez zakłady przemysłowe. Dotyczy to również ścieków przemysłowych, niewystarczająco podczyszczonych przed odprowadzeniem. Zagrożenie skażenia gleby występujące na terenach zdegradowanych (poprzemysłowych). Gleby te zawierają ponadnormatywne zawartości metali ciężkich. Zanieczyszczenia te wymywane wodami opadowymi, przedostają się do wód powierzchniowych i podziemnych,
- transport drogowy i kolejowy – zagrożeniem dla środowiska wodnego są spływy opadowe z dróg i nasypów kolejowych, które niosą substancje organiczne (materiały pędne, smary, oleje, środki czyszczące i konserwujące i inne) oraz substancje nieorganiczne (sole używane przy gołoledzi i inne),
- ciekły powierzchniowy prowadzące wody pozaklasowe zanieczyszczenia wód powierzchniowych stają się udziałem również wód podziemnych w obszarach występowania więzi hydraulicznej między nimi i lokalizacji cieku w zasięgu wpływu drenażu wywołanego eksploatacją studni.

Podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu Będzińskiego są komunikacja, emisja z zakładów przemysłowych oraz emisja niska. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon pojazdów i nawierzchni dróg.

Niska emisja na terenie powiatu związana jest z indywidualnymi źródłami ciepła w gospodarstwach domowych, które w przeważającej ilości wykorzystują jako źródło energii węgiel kamienny, często gorszego gatunku. Do czasu wejścia w życie uchwały antysmogowej (Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji) dość często spalane były także floty, muły i koncentraty. Ponadto nadal zdarza się niedopuszczalne przepisami prawa spalanie różnego rodzaju materiałów odpadowych, w tym odpadów komunalnych, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym.

Na środowisko Powiatu Będzińskiego, oprócz czynników abiotycznych i biotycznych, oddziaływać będą także czynniki antropogeniczne, tj. przedsięwzięcia inwestycyjne i remontowo-montażowe określone w harmonogramie Programu: przebudowa dróg i mostów, budowa przystani rowerowej i ścieżek rowerowych oraz budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego w Sączowie, budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz budowa budowli przeciwpowodziowych. Oddziaływanie to występować będzie przede wszystkim na etapie realizacji inwestycji. W związku z tym zagrożeniem może być:

- zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi w wyniku awarii wykorzystywanego sprzętu i środków transportu,
- naruszenie powierzchni ziemi,
- zakłócenie ruchu drogowego (oraz związane z tym: zwiększona emisja spalin i hałasu z ruchu samochodowego, pylenie z dróg, zmniejszenie bezpieczeństwa na drodze),
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych,
- zanieczyszczenie powstającymi odpadami lub niewłaściwie przechowywanymi materiałami,

- emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych,
- konieczność ewentualnej wycinki drzew i krzewów.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie Powiatu Będzińskiego znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie POŚ zadań. Natomiast w Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ tych zadań na poszczególne elementy środowiska, dziedzictwo kulturowe oraz zdrowie ludzi.

Realizacja POŚ nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Zaproponowane do realizacji działania w ramach POŚ mają pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie w tym przypadku rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i z ekologicznego punktu widzenia. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań.

W niniejszym dokumencie przedstawione zostały działania, które mogą oddziaływać na środowisko. Realizacja części przedsięwzięć będzie zatem wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, dla której uzyskania konieczne jest opracowanie karty informacyjnej przedsięwzięcia, a w razie konieczności także raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a także przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

W trakcie realizacji działań Programu ochrony środowiska należy podjąć przede wszystkim środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko tj.:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć z realizacji POŚ,
- miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach oraz w przepisach prawnych,
- konsolidacja informacji o stanie i ochronie środowiska (obecnie są one w posiadaniu różnych podmiotów – Urząd Marszałkowski, WIOŚ, RDOŚ, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Starostwo Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin i inne),
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa.

Wykaz materiałów:

- 1) Projekt Programu ochrony środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028, Będzin, 2021 r.
- 2) Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.
- 3) Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”.
- 4) Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.
- 5) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).
- 6) Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030.
- 7) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

- 8) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Planu działań na lata 2015-2020.
- 9) Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.
- 10) Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego.
- 11) Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030.
- 12) Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Zielone Śląskie.
- 13) Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.
- 14) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Będzińskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025.
- 15) Program ochrony przed hałasem dla Powiatu Będzińskiego.
- 16) Aktualizacja Strategii Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2009-2020.
- 17) Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2021-2027.
- 18) Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, Warszawa 2016 r.
- 19) Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie miasta Będzina za 2018 r., Będzin kwiecień 2019 r.
- 20) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Bobrowniki w 2018 r.
- 21) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Bobrowniki w 2019 r.
- 22) Analiza sytuacji gminy z zakresu gospodarki odpadami za rok 2017, Czeladź.
- 23) Analiza sytuacji gminy z zakresu gospodarki odpadami za rok 2019, Czeladź.
- 24) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Mierzęcice za rok 2018, kwiecień 2019 r.
- 25) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Psary za rok 2018, kwiecień 2019 r.
- 26) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Psary za rok 2019, listopad 2020 r.
- 27) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Siewierz za 2018 r., kwiecień 2019 r.
- 28) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Siewierz za 2019 r., kwiecień 2020 r.
- 29) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sławków za 2018 rok, kwiecień 2019 r.
- 30) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sławków za 2019 rok, kwiecień 2020 r.
- 31) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2018 rok dla gminy Wojkowice, kwiecień 2019 r.
- 32) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2019 rok dla gminy Wojkowice (aktualizacja), listopad 2020 r.
- 33) Program małej retencji dla Województwa Śląskiego - aktualizacja 2016, Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach, Katowice 2016 r.
- 34) MIDAS Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>, dostęp dnia 22.02.2021 r.
- 35) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, wg stanu na 31.XII.2019r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2020 r.
- 36) Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/>, dostęp dnia 05.02.2021 r.
- 37) geoserwis.gdos.gov.pl/mapy
- 38) GUS, Bank Danych Lokalnych.
- 39) <https://www.uke.gov.pl/>

- 40) Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych województwa śląskiego za 2019 rok, WIOŚ Katowice, 2020 r.
- 41) Raport o stanie Powiatu Będzińskiego za rok 2018, Będzin, maj 2019 r.
- 42) Raport o stanie Powiatu Będzińskiego za rok 2019, Będzin, maj 2020 r.
- 43) Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego, Kraków-Katowice, 2005 r.
- 44) Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2019, WIOŚ, Katowice, kwiecień 2020 r.
- 45) Opracowanie wyników i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Wojkowice w 2015 roku, Katowice 2016 r.
- 46) Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Mierzęcice w 2016 roku, Katowice 2017 r.
- 47) Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Psary w 2019 roku, Katowice 2020 r.
- 48) Sprawozdanie z badań Nr 1751/2015, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Będzinie, dzielnica Małobądz, Częstochowa, 2015 r.
- 49) Sprawozdanie z badań Nr 1751/2015, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Będzinie, dzielnica Małobądz, Częstochowa, 2015 r.
- 50) Sprawozdanie z monitoringowego pomiaru pól elektromagnetycznych Nr 183/2015, 2015 r.
- 51) Sprawozdanie z badań Nr 1751/2015, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Będzinie, dzielnica Małobądz, Częstochowa, 2015 r.
- 52) Sprawozdanie z badań Nr 1741/2015, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Mierzęcicach, Częstochowa, 2015 r.
- 53) Sprawozdanie z badań Nr 1755/2015, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Wojkowicach, Częstochowa, 2015 r.
- 54) Sprawozdanie z badań Nr 265/2016, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Sławkowie, Częstochowa, 2017 r.
- 55) Sprawozdanie z monitoringowego pomiaru pól elektromagnetycznych Nr 463/2017, 2018 r.
- 56) Sprawozdanie z badań Nr 103/2018, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Siewierzu, Częstochowa, 2018 r.
- 57) Sprawozdanie z badań Nr 1791/2018, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Będzinie, dzielnica Małobądz, Częstochowa, 2018 r.
- 58) Sprawozdanie z monitoringowego pomiaru pól elektromagnetycznych Nr 358/2018, 2019 r.
- 59) Sprawozdanie z badań Nr 1792/2018, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Mierzęcicach, Częstochowa, 2018 r.
- 60) Sprawozdanie z badań Nr 1800/2018, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Mierzęcicach, Częstochowa, 2018 r.
- 61) Raport z badań Nr 31/2019/PMS, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Sławkowie, Częstochowa, 2019 r.
- 62) Załącznik do Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Klimatu, styczeń 2020 r.